

Tämä asiakirja on ainoastaan dokumentoinnin apuväline eikä sillä ole oikeudellista vaikutusta. Unionin toimielimet eivät vastaa sen sisällöstä. Säädösten todistusvoimaiset versiot on johdanto-osineen julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä ja ne ovat saatavana EUR-Lexissä. Näihin virallisiin teksteihin pääsee suoraan tästä asiakirjasta siihen upotettujen linkkien kautta.

► **B** KOMISSION TÄYTÄNTÖÖNPANOASETUS (EU) N:o 897/2014,
annettu 18 päivänä elokuuta 2014,

Euroopan naapuruusvälineen perustamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 232/2014 nojalla rahoitettavien rajatylittävän yhteistyön ohjelmien täytäntöönpanoa koskevien erityissäännösten vahvistamisesta

(EUVL L 244, 19.8.2014, s. 12)

sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

		virallinen lehti		
		N:o	sivu	päivämäärä
► M1	Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2020/879, annettu 23 päivänä kesäkuuta 2020	L 203	59	26.6.2020

**KOMISSION TÄYTÄNTÖÖNPANOASETUS (EU) N:o 897/2014,
annettu 18 päivänä elokuuta 2014,**

Euroopan naapuruusvälineen perustamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 232/2014 nojalla rahoitettavien rajatylittävän yhteistyön ohjelmien täytäntöönpanoa koskevien erityissäännösten vahvistamisesta

ENSIMMÄINEN OSA

KOHDE JA MÄÄRITELMÄT

1 artikla

Kohde

Tällä asetuksella annetaan rajatylittävän yhteistyön ohjelmien täytäntöönpanoa koskevat yksityiskohtaiset säännökset asetuksen (EU) N:o 232/2014 12 artiklassa ja asetuksen (EU) N:o 236/2014 6 artiklan 2 kohdassa esitetyn mukaisesti.

2 artikla

Määritelmät

Tässä asetuksessa tarkoitetaan

- a) 'ohjelmalla' asetuksen (EU) N:o 232/2014 10 artiklassa tarkoitettua yhteistä toimintaohjelmaa;
- b) 'osallistujamailla' kaikkia ohjelmaan osallistuvia jäsenvaltioita, rajatylittävän yhteistyön kumppanimaita ja Euroopan talousalueen maita;
- c) 'ohjelmasuunnitteluasiakirjalla' asetuksen (EU) N:o 232/2014 9 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua asiakirjaa, jossa vahvistetaan strategiset tavoitteet, luettelo ohjelmista, niiden alustavat monivuotiset määrärahat ja maantieteellinen tukikelpoisuus;
- d) 'ohjelma-alueella' ydinalueita, rajoittuvia alueita, asetuksen (EU) N:o 232/2014 8 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuja merkittäviä yhteiskunta-, talous- ja kulttuurielämän keskuksia ja 8 artiklan 4 kohdassa tarkoitettuja alueyksiköjä;
- e) 'ydinalueilla' asetuksen (EU) N:o 232/2014 8 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja alueyksiköjä sekä liittymistä valmistelevan tukivälineen maantieteellisissä yksiköissä ja Euroopan talousalueen maissa sijaitsevia raja-alueita ohjelmasuunnitteluasiakirjassa esitetyn mukaisesti;
- f) 'rajoittuvilla alueilla' asetuksen (EU) N:o 232/2014 8 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja alueyksiköjä sekä liittymistä valmistelevan tukivälineen maantieteellisissä yksiköissä ja Euroopan talousalueen maissa sijaitseviin ydinalueisiin rajoittuvia alueyksiköjä;
- g) 'yhteisellä seurantakomitealla' yhteistä komiteaa, jonka tehtävänä on seurata ohjelman täytäntöönpanoa;
- h) 'hallintoviranomaisella' viranomaista tai elintä, jonka osallistujamaat ovat nimenneet vastaamaan ohjelman hallinnoinnista;

▼B

- i) 'kansallisella viranomaisella' kunkin osallistujamaan nimeämää tahoa, jolla on ylin vastuu hallintoviranomaisen tukemisesta ohjelman täytäntöönpanossa omalla alueellaan;
- j) 'yhteisellä teknisellä sihteeristöllä' osallistujamaiden perustamaa elintä, joka avustaa ohjelman eri elimiä;
- k) 'rahoitusvälineillä' unionin rahoitustukea, jota myönnetään täydennyksen pohjalta yhden tai useamman unionin toimintapoliittisen tavoitteen tukemiseen. Tällaiset välineet voivat olla muodoltaan pääomasijoituksia tai oman pääoman luonteisia sijoituksia, lainoja tai vakuuksia taikka muita riskinjakovälineitä, ja niitä voidaan tarvittaessa yhdistää avustuksiin;
- l) 'rajatylittävän yhteistyön kumppanimailla' asetuksen (EU) N:o 232/2014 liitteessä I lueteltuja maita ja alueita, Venäjän federaatiota ja asetuksen (EU) N:o 231/2014 liitteessä I lueteltuja edunsaajia, kun jälkimmäisestä asetuksesta myönnetään osarahoitusta;
- m) 'sääntöjenvastaisuudella' mitä tahansa rahoitussopimuksen, muun sopimuksen tai sovellettavan lain rikkomista, joka johtuu ohjelman täytäntöönpanoon osallistuvan talouden toimijan teosta tai laiminlyönnistä ja joka tuottaa tai voisi tuottaa vahinkoa unionin talousarviolle siihen kohdistuvan perusteettoman menoerän vuoksi;
- n) 'unionin rahoitusosuudella' ohjelman tai hankkeen tukikelpoisten menojen sitä osaa, jonka unioni rahoittaa;
- o) 'sopimuksella' mitä tahansa ohjelman puitteissa tehtyä hankinta- tai avustussopimusta;
- p) 'suurilla infrastruktuurihankkeilla' hankkeita, joihin sisältyy työ-, toimi- tai palvelukokonaisuus, jolla on tarkkaan määritetty jakamaton tarkoitus ja selvästi määritetyt yhteisen edun mukaiset tavoitteet sellaisten investointien toteuttamiseksi, joilla on rajatylittäviä vaikutuksia ja hyötyjä, ja joiden talousarviosta vähintään 2,5 miljoonaa euroa on osoitettu infrastruktuurin hankintaan;
- q) 'välittävällä toimielimellä' julkista tai yksityistä elintä, joka toimii hallintoviranomaisen alaisuudessa tai hoitaa sen puolesta edunsaajien täytäntöönpanohankkeisiin liittyviä tehtäviä;
- r) 'toimeksisaajalla' luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, jonka kanssa on tehty hankintasopimus;
- s) 'edunsaajalla' luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, jonka kanssa on tehty avustussopimus;
- t) 'tilivuodella' 1 päivänä heinäkuuta alkavaa ja 30 päivänä kesäkuuta päättyvää jaksoa, lukuun ottamatta ensimmäistä tilivuotta, jonka osalta tarkoitetaan menojen tukikelpoisuuden alkamispäivänä alkavaa ja 30 päivänä kesäkuuta 2015 päättyvää jaksoa. Viimeinen tilivuosi on 1 päivänä heinäkuuta 2023 alkava ja 30 päivänä syyskuuta 2024 päättyvä jakso. Kun on kyse välillisestä hallinnoinnista 80 artiklassa tarkoitetun kansainvälisen järjestön kanssa, tilivuosi on sama kuin varainhoitovuosi;
- u) 'varainhoitovuodella' 1 päivänä tammikuuta alkavaa ja 31 päivänä joulukuuta päättyvää jaksoa.

TOINEN OSA
YHTEISET SÄÄNNÖKSET

I OSASTO
YLEINEN TÄYTÄNTÖÖNPANOKEHYS

1 LUKU

Ohjelmat

3 artikla

Laadinta

Kaikki osallistujamaat osallistuvat ohjelmien laadintaan yhteisymmärryksessä asetuksen (EU) N:o 232/2014, ohjelmasuunnitteluasiakirjan ja tämän asetuksen mukaisesti.

4 artikla

Sisältö

Kunkin ohjelman on sisällettävä seuraavat tiedot:

1. Johdanto: lyhyt kuvaus ohjelman laadintavaiheista, myös tiedot kuulemisista ja toimista, joilla osallistujamaita ja muita sidosryhmiä on kannustettu osallistumaan ohjelman laadintaan.
2. Ohjelma-alueen kuvaus:
  - a) ydinalueet: luettelo ohjelmasuunnitteluasiakirjassa vahvistetuista tukikelpoisista alueyksiköistä ja tapauksen mukaan niiden laajenuksista asetuksen (EU) N:o 232/2014 8 artiklan 4 kohdan ja ohjelmasuunnitteluasiakirjassa esitettyjen vaatimusten mukaisesti;
  - b) rajoittuvat alueet tapauksen mukaan: luettelo rajoittuvista alueista, perustelut niiden mukaan ottamiselle ohjelmasuunnitteluasiakirjassa esitettyjen vaatimusten mukaisesti ja osallistujamaiden päättämät ehdot niiden ohjelmaan osallistumiselle;
  - c) asetuksen (EU) N:o 232/2014 8 artiklan 3 kohdassa tarkoitettut merkittävät yhteiskunta-, talous- ja kulttuurielämän keskuskeskukset tapauksen mukaan: luettelo keskuksista ensisijaisten tavoitteiden mukaisesti jaoteltuina, perustelut niiden mukaan ottamiselle ohjelmasuunnitteluasiakirjassa esitettyjen vaatimusten mukaisesti ja osallistujamaiden päättämät ehdot niiden ohjelmaan osallistumiselle;
  - d) ohjelma-alueen kartta, jossa mainitaan kunkin alueyksikön nimi ja tehdään tapauksen mukaan ero a, b ja c alakohdassa tarkoitettujen alueyksiköiden välillä;
  - e) ohjelma-alueen kuvauksen lisäksi ohjelmassa on tapauksen mukaan ilmoitettava aikomus hyödyntää asetuksen (EU) N:o 232/2014 10 artiklan 5 kohtaa ohjelmasuunnitteluasiakirjassa vahvistetuista ehdoista.

▼ B

3. Ohjelmastrategia:
- a) kuvaus ohjelmastrategiasta, mukaan lukien temaattisten tavoitteiden valinta ja niitä vastaavat ensisijaiset tavoitteet ohjelmasuunnitteluasiakirjan vaatimusten mukaisesti;
  - b) valitun strategian perustelut seuraavien pohjalta:
    - analyysi ohjelma-alueen sosioekonomisesta tilanteesta ja ympäristön tilasta: vahvuudet, heikkoudet ja analyysiin perustuvat keskipitkän aikavälin tarpeet;
    - kuvaus rajatylittävän yhteistyön ohjelmista saaduista kokemuksista;
    - sidosryhmien laajempaan kuulemiseen perustuvat tiedot yhdenmukaisuudesta muiden ohjelmien kanssa, joita unioni rahoittaa asianomaisissa maissa ja asianomaisilla alueilla, ja analyysi yhdenmukaisuudesta kansallisten ja alueellisten strategioiden ja politiikkojen kanssa;
    - riskianalyysi ja hillitsemistoimenpiteet;
  - c) kuvaus objektiivisesti todennettavissa olevista indikaattoreista, erityisesti seuraavista:
    - kunkin ensisijaisen tavoitteen osalta odotettavissa olevat tulokset sekä vastaavat tulosindikaattorit lähtö- ja tavoitearvoineen;
    - kunkin ensisijaisen tavoitteen osalta tuotosindikaattorit, joiden oletetaan vaikuttavan tulosten syntymiseen, kvantifioitu tavoitearvo mukaan lukien;
  - d) kuvaus keinoista, joilla seuraavat monialaiset kysymykset voidaan tapauksen mukaan valtavirtaistaa: demokratia ja ihmisoikeudet, ympäristön kestävyys, sukupuolten tasa-arvo ja hiv/aids.
4. Toimivaltaisten viranomaisten ja hallintoelinten rakenteet ja nimittäminen:
- a) yhteisen seurantakomitean kokoonpano ja tehtävät;
  - b) hallintoviranomainen ja sen nimitysprosessi;
  - c) kaikkien osallistujamaiden kansalliset viranomaiset, erityisesti kunkin osallistujamaan 20 ja 31 artiklassa tarkoitettu viranomainen ja tapauksen mukaan muut kuin e ja f alakohdassa tarkoitettut tukirakenteet;
  - d) menettely yhteisen teknisen sihteeristön ja tapauksen mukaan sivutoimipisteiden perustamiseksi ja niiden tehtävien määrittelemiseksi;
  - e) tarkastusviranomainen ja tarkastajaryhmän jäsenet;
  - f) valvonnan yhteyspisteeksi kussakin osallistujamaassa nimetty elin (nimetyt elimet) ja sen (niiden) tehtävät 32 artiklan mukaisesti.

▼B

5. Ohjelman täytäntöönpano:

- a) lyhyt kuvaus hallinto- ja valvontajärjestelmistä 30 artiklan mukaisesti,
- b) ohjelman täytäntöönpanon aikataulu;
- c) kuvaus hankkeiden valintamenettelyistä 30 artiklan mukaisesti;
- d) kuvaus tuen luonteesta kunkin ensisijaisen tavoitteen osalta 38 artiklan mukaisesti, mukaan lukien luettelo hankkeista, jotka valitaan ehdotuspyyntömenettelyn ulkopuolella, tai rahoitusvälineisiin maksettavista rahoitusosuuksista. Kuvaus sisältää myös alustavan aikataulun 41 artiklan mukaisesti rahoitettavien hankkeiden valinnalle;
- e) kuvaus teknisen avun suunnitellusta käytöstä ja sovellettavista sopimuskentekomenettelyistä;
- f) kuvaus seuranta- ja arviointijärjestelmistä sekä ohjelman koko keston kattava alustava seuranta- ja arviointisuunnitelma;
- g) viestintästrategia koko ohjelmakaudelle ja alustava tiedotus- ja viestintäsuunnitelma ensimmäiselle vuodelle;
- h) tiedot Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2001/42/EY ⁽¹⁾ vahvistettujen sääntelyvaatimusten täyttymisestä;
- i) alustava rahoitussuunnitelma, johon sisältyy kaksi taulukkoa (ilman jaottelua osallistujamaittain):
  - taulukko, jossa eritellään alustavat vuotuiset maksusitoumus- ja maksumäärärahat tuelle, jota unioni aikoo myöntää kuhunkin temaattiseen tavoitteeseen ja tekniseen tukeen. Ensimmäisen vuoden määrärahoihin sisältyvät 16 artiklassa tarkoitettujen valmistelutoimien kustannukset;
  - taulukko, jossa eritellään alustavat määrät unionin tuelle ja osarahoitukselle koko ohjelmakauden ajaksi kunkin temaattisen tavoitteen ja teknisen tuen osalta;
- j) 48 ja 49 artiklassa tarkoitetut menojen tukikelpoisuussäännöt;
- k) vastuiden jakaminen osallistujamaiden kesken 74 artiklan mukaisesti;
- l) osarahoituksen siirtoa, käyttöä ja seurantaa koskevat säännöt;

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2001/42/EY, annettu 27 päivänä kesäkuuta 2001, tiettyjen suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista (EYVL L 197, 21.7.2001, s. 30).

▼B

- m) kuvaus hallintoviranomaisen ja komission välisessä raportoinnissa ja tiedonvaihdossa käytettävistä IT-järjestelmistä;
- n) ohjelman kieli/kielet 7 artiklan mukaisesti.

*5 artikla***Hyväksyminen**

1. Vuoden kuluessa ohjelmasuunnitteluasiakirjan hyväksymisestä osallistujamaat tekevät yhdessä komissiolle ohjelmaehdotuksen, joka sisältää kaikki 4 artiklassa tarkoitetut osat. Ennen ehdotuksen jättämistä komissiolle osallistujamaat vahvistavat kirjallisesti hyväksyvänsä ohjelman sisällön.

2. Komissio todentaa, että ohjelma sisältää kaikki 4 artiklassa tarkoitetut osat. Komissio arvioi ohjelman johdonmukaisuutta suhteessa asetukseen (EU) N:o 232/2014, ohjelmasuunnitteluasiakirjaan, tähän asetukseen ja mihin tahansa unionin asiaankuuluvaan säädökseen. Arvioinnissa tarkastellaan erityisesti seuraavia:

- a) analyysin laatu ja johdonmukaisuus suhteessa ehdotettuihin ensisijaisiin tavoitteisiin ja muihin unionin rahoittamiin ohjelmiin;
- b) rahoitussuunnitelmaan tarkkuus;
- c) direktiivin 2001/42/EY vaatimusten mukaisuus.

3. Kolmen kuukauden kuluessa ohjelman jättöpäivästä komissio esittää siitä huomautuksia ja pyytää tarvittaessa sen tarkistamista. Osallistujamaiden on toimitettava kaikki tarvittavat tiedot kahden kuukauden kuluessa komission pyynnöstä. Komissio hyväksyy ohjelman kuuden kuukauden kuluessa sen jättöpäivästä edellyttäen, että kaikki sen esittämät huomautukset on otettu asianmukaisesti huomioon. Komissio voi tarvittavien tarkistusten luonteesta riippuen pidentää näitä määräaikoja.

4. Jokainen ohjelma hyväksytään komission päätöksellä ohjelman koko keston ajaksi asetuksen (EU) N:o 232/2014 10 artiklan 4 kohdan mukaisesti.

*6 artikla***Mukautukset ja tarkistaminen**

1. Mukautuksia, jotka eivät merkittävästi muuta ohjelman luonnetta ja tavoitteita, ei pidetä olennaisina. Tällaisia ovat erityisesti

- a) enintään 20 prosentin kumulatiiviset muutokset kuhunkin temaattiseen tavoitteeseen tai tekniseen apuun alun perin kohdennettuun unionin rahoitusosuuteen tai 2 kohdan mukaiset muutokset, joissa on kyse siirrosta temaattisten tavoitteiden välillä tai siirrosta teknisestä tuesta temaattisiin tavoitteisiin;
- b) enintään 20 prosentin kumulatiiviset muutokset kuhunkin temaattiseen tavoitteeseen alun perin kohdennettuun unionin rahoitusosuuteen tai 2 kohdan mukaiset muutokset, joissa on kyse siirrosta temaattisista tavoitteista tekniseen tukeen.

▼B

Hallintoviranomainen voi tehdä suoraan a alakohdassa tarkoitettut muutokset ohjelman rahoitussuunnitelmaan, kunhan yhteinen seurantakomitea on ne ensin hyväksynyt. Hallintoviranomaisen on ilmoitettava komissiolle näistä muutoksista viimeistään seuraavassa vuosikertomuksessa ja annettava komissiolle kaikki tarvittavat lisätiedot.

Kun on kyse b alakohdassa tarkoitetuista muutoksista ohjelman rahoitussuunnitelmaan, hallintoviranomaisen on saatava ennakkohyväksyntä sekä yhteiseltä seurantakomitealta että komissiolta.

2. Ohjelmia voidaan tarkistaa seuraavista syistä ja yhteisen seurantakomitean perustellusta pyynnöstä tai komission aloitteesta sen jälkeen, kun se on kuullut yhteistä seurantakomiteaa:

- a) ohjelmasuunnitteluasiakirjan uudelleentarkastelu;
- b) suuret sosioekonomiset muutokset tai olennaiset muutokset ohjelma-alueella;
- c) täytäntöönpano-ongelmat;
- d) edellä 1 kohdassa tarkoitettua joustomarginaalia suuremmat muutokset rahoitussuunnitelmassa tai mikä tahansa muutos, joka muuttaa merkittävästi ohjelman luonnetta tai tavoitteita;
- e) tarkastukset, seuranta ja arviointi.

3. Ohjelmien tarkistuspyynnöt on perusteltava asianmukaisesti ja niissä on huomioitava muutosten odotettavissa oleva vaikutus ohjelmaan.

4. Komissio arvioi sille 2 ja 3 kohdan mukaisesti toimitettuja tietoja. Jos komissio esittää huomautuksia, hallintoviranomaisen on toimitettava kaikki tarvittavat lisätiedot komissiolle. Komissio hyväksyy tarkistuspyynnön viiden kuukauden kuluessa sen esittämisestä edellyttäen, että kaikki sen esittämät huomautukset on otettu asianmukaisesti huomioon.

5. Ohjelman tarkistus 2 kohdassa tai 66 artiklan 5 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa hyväksytään komission päätöksellä, ja se saattaa edellyttää 8 ja 9 artiklassa tarkoitettujen rahoitussopimusten muuttamista.

*7 artikla***Kielten käyttö**

1. Kunkin ohjelman työkielenä on käytettävä yhtä tai useampaa unionin virallista kieltä. Osallistujamaat voivat myös päättää käyttää muita kuin unionin virallisia kieliä työkielinä. Työkiel(t)en valinta on kuvattava ohjelmassa 4 artiklan mukaisesti.

2. Ohjelmien kumppanuusaspektin huomioon ottaen edunsaajat voivat toimittaa hallintoviranomaiselle hankettaan koskevat asiakirjat kansallisella kielellään, jos tämä mahdollisuus on erikseen mainittu ohjelmassa ja yhteinen seurantakomitea huolehtii mahdollisesti tarvittavien tulkkaus- ja käännöspalvelujen järjestämisestä hallintoviranomaisen välityksellä.

▼B

3. Ohjelmaan valittujen kaikkien kielten tulkkaus- ja käännöskulut katetaan ohjelmatasolla teknisen avun määrärahoista ja hanketasolla yksittäisten hankkeiden määrärahoista.

*2 LUKU***Rahoitussopimukset***8 artikla***Rahoitussopimukset rajatylittävän yhteistyön kumppanimaiden kanssa**

1. Komissio tekee rahoitussopimuksen kunkin rajatylittävän yhteistyön kumppanimaan kanssa. Rahoitussopimuksen voivat allekirjoittaa myös muut osallistujamaat ja hallintoviranomainen tai maa, jossa hallintoviranomainen sijaitsee.

2. Rahoitussopimus allekirjoitetaan viimeistään sitä vuotta seuraavan vuoden lopussa, jona komissio tekee päätöksen ohjelman hyväksymisestä. Jos ohjelmaan osallistuu useampi kuin yksi rajatylittävän yhteistyön kumppanimaa, kaikki osapuolet allekirjoittavat kuitenkin vähintään yhden rahoitussopimuksen ennen kyseistä ajankohtaa. Muut rajatylittävän yhteistyön kumppanimaat voivat allekirjoittaa rahoitussopimuksensa myöhemmin. Rajatylittävän yhteistyön kumppanimaan kanssa sovitun ohjelman ulkoista osiota ei voi aloittaa ennen kuin rahoitussopimus kyseisen kumppanimaan kanssa on tullut voimaan. Jos ohjelma osarahoitetaan asetuksen (EU) N:o 232/2014 mukaisesti ja siihen osallistuu useampi kuin yksi rajatylittävän yhteistyön kumppanimaa, kaikki osapuolten on allekirjoitettava vähintään yksi rahoitussopimus yhden, asetuksen (EU) N:o 232/2014 liitteessä I luetellun osallistuvan kumppanimaan tai Venäjän federaation kanssa viimeistään sitä vuotta seuraavan vuoden lopussa, jona komissio tekee päätöksen ohjelman hyväksymisestä.

*9 artikla***Rahoitussopimukset rahoitukseen osallistuvien rajatylittävän yhteistyön kumppanimaiden kanssa**

1. Jos rajatylittävän yhteistyön kumppanimaan osarahoitusosuus siirretään hallintoviranomaiselle, 8 artiklassa tarkoitetun rahoitussopimuksen allekirjoittavat myös muut osallistuvat jäsenvaltiot ja rajatylittävän yhteistyön kumppanimaat sekä hallintoviranomainen tai maa, jossa hallintoviranomainen sijaitsee.

2. Rahoitussopimuksen on sisällettävä määräyksiä rajatylittävän yhteistyön kumppanimaan osarahoitusosuudesta, esimerkiksi

- a) määrä;
- b) aiottu käyttö ja käyttöehdot, myös ehdot rahoituksen hakemiselle;
- c) maksuehdot;
- d) varainhoito;

▼ B

- e) tietojen säilyttäminen;
- f) raportointivelvoitteet;
- g) tarkastukset;
- h) sääntöjenvastaisuudet ja takaisinperintä.

*3 LUKU****Muut sopimukset tai yhteisymmärryspöytäkirjat****10 artikla***Sisältö**

Hallintoviranomainen voi tehdä osallistujamaiden kanssa yhteisymmärryspöytäkirjan tai minkä tahansa muun ohjelmaa koskevan sopimuksen, joka sisältää määräyksiä varsinkin kansallisesta osarahoituksesta, rahoitusvastuista, tarkastuksesta ja takaisinperinnästä.

Tällaisen yhteisymmärryspöytäkirjan tai muun sopimuksen sisällön on oltava tämän asetuksen säännösten ja rahoitus sopimuksen/-sopimusten määräysten mukainen.

*4 LUKU****Täytäntöönpano****11 artikla***Täytäntöönpanotavat**

Ohjelmat pannaan yleensä täytäntöön jäsenvaltioiden kanssa yhteistyössä hallinnoiden asetuksen (EU, Euratom) N:o 966/2012 59 artiklan mukaisesti. Osallistujamaat voivat ehdottaa täytäntöönpanoa niin, että rajatylittävän yhteistyön kumppanimaa tai kansainvälinen organisaatio hallinnoi sitä välillisesti asetuksen (EU, Euratom) N:o 966/2012 60 artiklan mukaisesti.

Ohjelmiin, jotka pannaan täytäntöön välillisesti hallinnoiden, sovelletaan tämän asetuksen kolmatta osaa.

II OSASTO

OSARAOITUS*12 artikla***Osarahoitusosuus**

1. Osarahoituksen määrä on vähintään 10 prosenttia unionin rahoitusosuudesta.
2. Osarahoitus jaetaan mahdollisuuksien mukaan tasapuolisesti koko ohjelman keston ajalle sen varmistamiseksi, että 10 prosentin vähimmäistavoite saavutetaan ohjelman loppuun mennessä.
3. Ohjelmasta myönnetyn avun on oltava Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklassa tarkoitettujen unionin valtiontukisääntöjen mukaista.

▼M1

4. Poiketen siitä, mitä 1 ja 2 kohdassa säädetään, ja 6 artiklan 1 kohdan mukaisesti, unionin rahoitusosuuteen ei vaadita osarahoitusta sellaisten aiheutuneiden ja maksettujen menojen osalta, jotka sisältyvät ohjelman tilinpäätökseen 1 päivänä heinäkuuta 2020 alkavana ja 30 päivänä kesäkuuta 2021 päättyvänä tilivuonna.

▼B*13 artikla***Osarahoituslähteet**

1. Osarahoituksen on oltava peräisin muista lähteistä kuin unionilta.
2. Osallistujamaat voivat kussakin ohjelmassa päättää vapaasti osarahoituksen lähteen, määrän ja jakautumisen.
3. Jos rajatylittävän yhteistyön kumppanimaa sitoutuu siirtämään osarahoitusosuutensa hallintoviranomaiselle, järjestelyt osarahoituksen myöntämiseksi, käyttämiseksi ja seuraamiseksi on vahvistettava 9 artiklassa tarkoitetussa rahoitussopimuksessa ja tapauksen mukaan 10 artiklassa tarkoitetuissa sopimuksissa.
4. Kaikissa muissa tapauksissa osarahoitukseen sovellettavat järjestelyt voidaan vahvistaa 10 artiklassa tarkoitetuissa sopimuksissa.

*14 artikla***Luontoissuoritukset**

1. Kolmannen osapuolen maksutta tarjoamat muut kuin taloudelliset resurssit katsotaan luontoissuorituksiksi ohjelma- tai hanketasolla. Hankkeeseen tai ohjelmaan osoitetusta henkilöstöstä aiheutuvia kustannuksia ei katsota luontoissuorituksiksi, mutta ne voidaan katsoa osaksi 12 artiklassa tarkoitettua osarahoituksen 10 prosentin vähimmäismäärää, kun maksajana ovat edunsaajat tai osallistujamaat.
2. Luontoissuoritukset eivät ole tukikelpoisia kustannuksia, eikä niitä voida katsoa osaksi 12 artiklassa tarkoitettua osarahoituksen 10 prosentin vähimmäismäärää.

III OSASTO

TÄYTÄNTÖÖNPANOJAKSO*15 artikla***Täytäntöönpanojakso**

Kunkin ohjelman täytäntöönpanojakso alkaa aikaisintaan päivänä, jona komissio hyväksyy ohjelman, ja loppuu viimeistään ►**M1** 31 päivänä joulukuuta 2025 ◀.

*16 artikla***Ohjelman aloitusvaihe**

1. Yhteistyössä hallinnoitaessa ohjelma alkaa osallistuvissa jäsenvaltioissa siitä, kun ne vastaanottavat 25 artiklan 4 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen, jonka mukaan komissio ei aio pyytää kyseisessä artiklassa tarkoitettuja asiakirjoja tai esittää huomautuksia. Osallistujamaat voivat aloittaa sitä ennen hallinto- ja valvontajärjestelmien perustamisen edellyttämät valmistelutoimet. Kustannukset ovat tukikelpoisia 36 artiklan mukaisesti.

▼ B

2. Kun ohjelmaa hallinnoidaan välillisesti 80 ja 82 artiklassa tarkoitettulla tavalla, se alkaa osallistuvissa jäsenvaltioissa sen jälkeen, kun sopimus, jolla talousarvion toteutustehtäviä siirretään kansainväliselle organisaatiolle tai rajatylittävän yhteistyön kumppanimaalle, on tullut voimaan.
3. Lisäksi voidaan toteuttaa seuraavat ohjelman aloittamisen edellyttämät valmistelutoimet:
  - a) hallintoviranomaisen ja tapauksen mukaan yhteisen teknisen sihteeristön perustaminen;
  - b) yhteisen seurantakomitean ensimmäiset kokoukset, joihin osallistuu myös edustajia sellaisista rajatylittävän yhteistyön kumppanimaista, jotka eivät ole vielä allekirjoittaneet rahoitussopimusta tai joiden rahoitussopimus ei ole vielä tullut voimaan;
  - c) hankevalinnan tai sopimusten tekomenettelyiden valmistelu ja käynnistäminen, joihin sovelletaan rahoitussopimusten voimaantuloon sidottua keskeyttämislauseketta.
4. Ennen rahoitussopimusten voimaantuloa rajatylittävän yhteistyön kumppanimaan kanssa voidaan aloittaa ainoastaan 1 ja 3 kohdassa tarkoitettut valmistelutoimet.

*17 artikla***Ohjelman keskeyttäminen**

1. Jos yksikään rajatylittävän yhteistyön kumppanimaa ei ole allekirjoittanut rahoitussopimusta ennen 8 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua päivää, ohjelma keskeytetään.

Euroopan aluekehitysrahaston jo sidotut vuotuiset erät ovat käytettävissä tavanomaisen ajan, mutta niitä voidaan käyttää ainoastaan asianomaisissa jäsenvaltioissa toteutettavaan toimintaan ja niistä on täytynyt tehdä sopimus ennen komission keskeyttämis päätöstä. Hallintoviranomainen toimittaa loppukertomuksen kolmen kuukauden kuluessa sopimusten päättämisestä komissiolle, joka toimii asiassa 2 ja 3 kohdan mukaisesti.

2. Jos ohjelmaa ei voida toteuttaa osallistujamaiden välisissä suhteissa ilmenevien ongelmien vuoksi tai muista perustelluista syistä, komissio voi päättää keskeyttää ohjelman ennen täytäntöönpanojakson päättymispäivää yhteisen seurantakomitean pyynnöstä tai omasta aloitteestaan yhteistä seurantakomiteaa kuultuaan.

3. Jos ohjelma päätetään keskeyttää, hallintoviranomainen toimittaa loppukertomuksen kuuden kuukauden kuluessa komission päätöksestä. Komissio suorittaa loppumaksun tai antaa tarvittaessa perintämääräyksen sen jälkeen, kun aiemmat ennakkorahoitusmaksut on tarkastettu ja hyväksytty. Komissio vapauttaa myös sitoumusten jäljellä olevan määrän.

▼B

Vaihtoehtoisesti se voi päättää vähentää ohjelman määrärahoja 6 artiklan 2 kohdan c alakohdan mukaisesti.

4. Euroopan aluekehitysrahaston tuki, joka vastaa vielä sitomattomia vuotuisia eriä tai sidottuja ja saman varainhoitovuoden aikana kokonaan tai osittain vapautettuja vuotuisia eriä, joita ei ole uudelleen kohdennettu toiseen, samaan ulkoisen yhteistyön ohjelmien luokkaan kuuluvaan ohjelmaan, on 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa kohdennettava sisäisiin rajatylittävän yhteistyön ohjelmiin asetuksen (EU) N:o 1299/2013 4 artiklan mukaisesti.

Asetuksesta (EU) N:o 232/2014 myönnettävä tuki, joka vastaa vielä sitomattomia vuotuisia eriä tai sidottuja ja saman varainhoitovuoden aikana kokonaan tai osittain vapautettuja vuotuisia eriä, on käytettävä toisten, asetuksen (EU) N:o 232/2014 nojalla tukikelpoisten ohjelmien tai hankkeiden rahoittamiseen.

*18 artikla***Hankkeet**

1. Sopimukset suurista infrastruktuurihankkeista, jotka valitaan ehdotuspyyntömenettelyn ulkopuolella, on allekirjoitettava ja maksut rahoitusvälineisiin suoritettava ennen 30 päivää kesäkuuta 2019.
2. Kaikki muut sopimukset on allekirjoitettava ennen ►**M1** 31 päivää joulukuuta 2022 ◀.
3. Hankkeiden kaikkien ohjelmasta rahoitettavien toimien on loputtava viimeistään ►**M1** 31 päivänä joulukuuta 2023 ◀.

*19 artikla***Ohjelman päättäminen****▼M1**

1. Ainoastaan toimia, jotka liittyvät edunsaajan 48 artiklan 2 kohdan a alakohdan iii alakohdan mukaisesti toteuttamaan ohjelman päättämiseen tai teknisen avun mukaisten ohjelmien päättämiseen, voidaan toteuttaa 1 päivän tammikuuta 2024 ja 30 päivän syyskuuta 2024 välisenä aikana.

▼B

2. Ohjelma katsotaan päätetyksi, kun
  - a) kaikki ohjelman puitteissa tehdyt sopimukset on päätetty;
  - b) loppumaksu on maksettu tai palautettu;
  - c) komissio on vapauttanut jäljellä olevat määrärahat.
3. Ohjelman päättäminen ei vaikuta komission oikeuteen tehdä myöhemmin hallintoviranomaisen tai edunsaajien osalta rahoitusoikaisuja, jos ohjelman tai hankkeiden loppusummaa on tarkistettava päättämispäivän jälkeen suoritettua valvonnan tai tarkastuksen johdosta.

IV OSASTO
OHJELMAN RAKENTEET

20 artikla

Viranomaisten ja hallintoelinten nimittäminen

1. Osallistujamaat valitsevat hallintoviranomaiseksi kansallisen, alueellisen tai paikallisen viranomaisen tai julkisoikeudellisen yhteisön taikka julkisen palvelun tehtäviä suorittavan yksityisoikeudellisen elimen. Sama hallintoviranomainen voidaan valita useampaan kuin yhteen ohjelmaan.

2. Osallistujamaat nimeävät yhdeksi ainoaksi tarkastusviranomaiseksi kansallisen, alueellisen tai paikallisen viranomaisen tai elimen, jonka toiminta on riippumatonta hallintoviranomaisesta. Tarkastusviranomaisen on sijaittava samassa jäsenvaltiossa kuin hallintoviranomainen. Sama tarkastusviranomainen voidaan valita useampaan kuin yhteen ohjelmaan.

3. Tiettyjä hallintoviranomaisen tehtäviä suorittamaan voidaan nimetä yksi tai useampi välittäjäelin, joka toimii hallintoviranomaisen alaisuudessa. Hallintoviranomaisen ja välittäjäelinten väliset järjestelyt on vahvistettava kirjallisesti. Välittäjäelimen on osoitettava vakavaraisuutensa ja asianomaista alaa koskeva pätevyytensä sekä hallinnolliset ja varainhoidolliset valmiutensa.

4. Osallistujamaiden on vahvistettava hallinto- ja valvontajärjestelmissä ja tapauksen mukaan 8 ja 9 artiklassa tarkoitetuissa rahoitussopimuksissa ja/tai 10 artiklassa tarkoitetuissa sopimuksissa säännöt, joita sovelletaan niiden suhteisiin hallintoviranomaiseen ja tarkastusviranomaiseen, kyseisten viranomaisten välisiin suhteisiin sekä kyseisten viranomaisten ja komission välisiin suhteisiin.

5. Jäsenvaltio, jossa hallintoviranomainen sijaitsee, voi omasta aloitteestaan nimetä koordinoituelimen, jonka tehtävänä on pitää yhteyttä komissioon ja toimittaa sille tietoja, koordinoida muiden nimettyjen elinten toimintaa ja edistää lainsäädännön yhdenmukaista soveltamista.

6. Kunkin osallistujamaan on nimettävä

a) kansallinen viranomainen tukemaan hallintoviranomaista ohjelman hallinnoinnissa moitteettoman varainhoidon periaatteen mukaisesti;

b) valvonnan yhteyspiste tukemaan hallintoviranomaista ohjelmasta johdettujen velvoitteiden valvonnassa;

c) edustaja 28 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuun tarkastajien ryhmään;

d) edustajat 21 artiklassa tarkoitettuun yhteiseen seurantakomiteaan.

▼ B*1 LUKU****Yhteinen seurantakomitea****21 artikla***Yhteinen seurantakomitea**

Osallistujamaiden on perustettava yhteinen seurantakomitea kolmen kuukauden kuluessa päivästä, jona komissio on hyväksynyt ohjelman.

*22 artikla***Yhteisen seurantakomitean kokoonpano**

1. Yhteinen seurantakomitea koostuu kunkin osallistujamaan nimeämästä yhdestä tai useammasta edustajasta. Edustajia ei nimetä yksityishenkilöinä vaan tehtävien perusteella. Yhteinen seurantakomitea voi nimetä muita henkilöitä tarkkailijoiksi.
2. Osallistujamaiden on huolehdittava kaikkien asianomaisten toimijoiden ja varsinkin paikallisten sidosryhmien, myös kansalaisjärjestöjen ja paikallisviranomaisten, soveltuvasta osallistumisesta aina, kun se on mahdollista ja tarkoituksenmukaista, sen varmistamiseksi, että ne osallistuvat ohjelman täytäntöönpanoon.
3. Komissio osallistuu yhteisen seurantakomitean työhön tarkkailijana. Se on kutsuttava yhteisen seurantakomitean jokaiseen kokoukseen samanaikaisesti osallistujamaiden edustajien kanssa. Komissio päättää kunkin yhteisen seurantakomitean kokouksen osalta, osallistuuko se kokoukseen ja miltä osin.
4. Yhteisen seurantakomitean puheenjohtajana toimii joku sen jäsenistä, hallintoviranomaisen edustaja tai kuka tahansa muu henkilö työjärjestyksessä esitetyn mukaisesti.
5. Yhteisen seurantakomitean sihteeriksi nimetään hallintoviranomaisen, yhteisen teknisen sihteeristön tai 20 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun välittäjäelimen edustaja.

*23 artikla***Toiminta**

1. Yhteinen seurantakomitea laatii ja hyväksyy työjärjestyksensä yksimielisesti.
2. Yhteinen seurantakomitea pyrkii tekemään päätöksensä yksimielisesti. Tietyistä, varsinkin hankkeiden lopulliseen valintaan ja niille myönnettävien avustusten määriin liittyvistä päätöksistä voidaan järjestää äänestys työjärjestyksen mukaisesti.
3. Jokaisella osallistujamaalla on yhtäläinen äänioikeus sen nimeämien edustajien lukumäärästä riippumatta.
4. Sihteerillä, komissiolla ja muilla tarkkailijoilla ei ole äänioikeutta.

▼ B

5. Yhteisen seurantakomitean puheenjohtaja toimii moderaattorina ja johtaa puhetta. Puheenjohtajalla on osallistujamaata edustaessaan äänioikeus.

6. Yhteinen seurantakomitea kokoontuu vähintään kerran vuodessa. Puheenjohtaja kutsuu sen koolle hallintoviranomaisen pyynnöstä tai minkä tahansa osallistujamaan tai komission asianmukaisesti perustellusta pyynnöstä. Komitea voi myös tehdä päätöksiä kirjallisessa menettelyssä puheenjohtajan, hallintoviranomaisen tai minkä tahansa osallistujamaan aloitteesta työjärjestyksensä mukaisesti.

7. Yhteisen seurantakomitean kokousten päätteeksi laaditaan pöytäkirja, jonka puheenjohtaja ja sihteeri allekirjoittavat. Pöytäkirjasta toimitetaan jäljennös osallistujamaiden edustajille, komissiolle ja mahdollisille muille tarkkailijoille.

*24 artikla***Yhteisen seurantakomitean tehtävät**

1. Yhteinen seurantakomitea seuraa ohjelman täytäntöönpanoa ja edistymistä sen ensisijaisissa tavoitteissa käyttäen objektiivisesti todennettavissa olevia indikaattoreita ja niihin liittyviä tavoitearvoja, jotka on määriteltävä ohjelmassa. Yhteinen seurantakomitea tarkastelee kaikkia ohjelman tuloksiin vaikuttavia kysymyksiä.

2. Yhteinen seurantakomitea voi antaa hallintoviranomaiselle suosituksia ohjelman täytäntöönpanosta ja arvioinnista. Sen on seurattava antamiensa suositusten pohjalta toteutettuja toimia.

3. Erityisesti yhteinen seurantakomitea

- a) hyväksyy hallintoviranomaisen työohjelman ja rahoitussuunnitelman, mukaan lukien teknisen avun suunniteltu käyttö;
- b) seuraa, miten hallintoviranomainen toteuttaa työohjelmaa ja rahoitussuunnitelmaa;
- c) hyväksyy ohjelmasta rahoitettavien hankkeiden valintakriteerit;
- d) vastaa ohjelmasta rahoitettaviin hankkeisiin sovellettavasta arviointi- ja valintamenettelystä;
- e) hyväksyy ohjelman tarkistamista koskevat ehdotukset;
- f) käy läpi kaikki hallintoviranomaisen toimittamat kertomukset ja ryhtyy tarvittaessa aiheellisiin toimenpiteisiin;
- g) tutkii kaikki hallintoviranomaisen sen tietoon saattamat riita-asiat;
- h) tarkastaa ja hyväksyy 77 artiklassa tarkoitetun vuosikertomuksen;
- i) tarkastaa ja hyväksyy 78 artiklassa tarkoitetun vuotuisen seuranta- ja arviointisuunnitelman;
- j) tarkastaa ja hyväksyy 79 artiklassa tarkoitetut vuotuiset tiedotus- ja viestintäsuunnitelmat.

▼B

4. Poiketen siitä, mitä 3 kohdan d alakohdassa säädetään, yhteinen seurantakomitea voi perustaa alaisuuteensa hankkeiden valintakomitean.

*2 LUKU***Hallintoviranomainen***25 artikla***Nimittäminen**

1. Osallistujamaiden valitsema hallintoviranomainen käy sijaintijäsenvaltiossaan läpi nimitysmenettelyn, joka vahvistetaan asianmukaisella tasolla tehtävällä päätöksellä.

2. Nimitysmenettely perustuu riippumattoman tarkastuselimen kertomukseen ja lausuntoon. Tarkastuselin arvioi, vastaavatko hallinto- ja valvontajärjestelmät, mukaan lukien välittäjäelinten rooli niissä, tämän asetuksen liitteessä I vahvistettuja nimityskriteerejä. Tarkastuselin ottaa tapauksen mukaan huomioon sen, ovatko ohjelman hallinto- ja valvontajärjestelmät samankaltaisia kuin edellisellä ohjelmakaudella käytössä olleet järjestelmät, sekä kaiken näytön järjestelmien tehokkaasta toiminnasta.

Riippumattomana tarkastuselimenä toimii tarkastusviranomainen tai muu julkis- tai yksityisoikeudellinen elin, jolla on tarvittavat tarkastusvalmiudet, ja sen toiminta on riippumatonta hallintoviranomaisesta. Se hoitaa tehtävänsä kansainvälisesti hyväksytyjä tilintarkastusstandardeja noudattaen.

3. Jäsenvaltioiden on toimitettava 1 kohdassa tarkoitettu muodollinen päätös komissiolle mahdollisimman pian sen jälkeen, kun komissio on hyväksynyt ohjelman.

4. Komissio voi pyytää riippumattoman tarkastuselimen kertomusta ja lausuntoa sekä kuvausta hallinto- ja valvontajärjestelmistä, erityisesti niiden hankevalintaa koskevista osista, kahden kuukauden kuluessa 1 kohdassa tarkoitettua muodollisen päätöksen vastaanottamisesta. Jos komissio ei aio pyytää näitä asiakirjoja, se ilmoittaa asiasta jäsenvaltiolle mahdollisimman pian. Jos komissio pyytää näitä asiakirjoja, se voi esittää niistä huomautuksia kahden kuukauden kuluessa niiden vastaanottamisesta, ja asiakirjoihin on tehtävä tarvittavat tarkistukset huomautusten huomioon ottamiseksi. Jos komissiolla ei ole alustavia tai myöhemmässä vaiheessa esitettäviä huomautuksia, se ilmoittaa asiasta jäsenvaltiolle mahdollisimman pian.

5. Jos olemassa olevat tarkastus- ja valvontatulokset osoittavat, että nimetty viranomainen ei enää täytä 2 kohdassa tarkoitettuja kriteerejä, jäsenvaltion on asianmukaisella tasolla vahvistettava tarvittavat korjaavat toimet ja asetettava ongelman vakavuuden mukainen koeaika, jonka kuluessa korjaavat toimet on toteutettava.

Jos nimetty viranomainen ei toteuta tarvittavia korjaavia toimia jäsenvaltion asettaman koeajan puitteissa, jäsenvaltion on asianmukaisella tasolla peruttava sen nimitys.

▼B

Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle viipymättä

- nimetyn viranomaisen asettamisesta koeajalle sekä korjaavista toimista ja niitä koskevasta koeajasta; tai
- koeajan päättymisestä, kun korjaavat toimenpiteet on toteutettu; tai
- viranomaisen nimityksen perumisesta.

Jäsenvaltion ilmoitus siitä, että nimetty elin on asetettu koeajalle, ei johda maksupyyntöjen käsittelyn keskeyttämiseen, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 61 artiklan soveltamista.

Jos hallintoviranomaisen nimitys perutaan, osallistujamaiden on nimitettävä uusi 20 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu viranomainen tai elin jatkaamaan hallintoviranomaisen tehtäviä. Kyseinen elin tai viranomainen käy läpi 2 kohdassa tarkoitetun nimitysmenettelyn, ja komissiolle on ilmoitettava asiasta 4 kohdan mukaisesti. Tämä muutos edellyttää ohjelman tarkistamista 6 artiklan mukaisesti.

26 artikla

Hallintoviranomaisen tehtävät

1. Hallintoviranomainen vastaa ohjelman hallinnoinnista moitteettoman varainhoidon periaatetta noudattaen ja huolehtii siitä, että yhteisen seurantakomitean päätökset noudattavat asiassa sovellettavia lakeja ja määräyksiä.
2. Ohjelman hallinnoinnin osalta hallintoviranomainen
  - a) tukee yhteisen seurantakomitean työtä ja toimittaa sille tietoja, joita se tarvitsee tehtäviensä hoitamiseksi, erityisesti tiedot edistymisestä ohjelman oletettujen tulosten ja tavoitteiden saavuttamisessa;
  - b) laatii vuosikertomuksen ja loppukertomuksen ja toimittaa ne komissiolle saatuaan yhteisen seurantakomitean hyväksynnän;
  - c) jakaa välittäjäelinten, yhteisen teknisen sihteeristön, tarkastusviranomaisen ja edunsaajien kanssa tietoja, jotka ovat olennaisia niiden tehtävien hoitamisen tai hankkeiden täytäntöönpanon kannalta;
  - d) ottaa käyttöön tietokonejärjestelmän sellaisten tietojen syöttämistä ja tallentamista varten, joita tarvitaan kunkin hankkeen seurannassa, arvioinnissa, varainhoidossa, valvonnassa ja tarkastamisessa, tapauksen mukaan myös tiedot hankkeen yksittäisistä osallistujista, ja ylläpitää kyseistä järjestelmää. Erityisesti järjestelmään syötetään ja tallennetaan kunkin hankkeen tekniset kertomukset ja varainhoitokertomukset. Järjestelmästä saa kaikki tiedot, joita tarvitaan maksupyyntöjen ja tilinpäätösten tekemiseen, myös tiedot perittävistä ja perityistä määristä sekä hankkeelle tai ohjelmalle myönnetyn rahoitusosuuden koko määrän tai osan peruuttamisen seurauksena vähennetyistä määristä;

▼B

- e) toteuttaa tapauksen mukaan ympäristövaikutusten arviointeja ohjelmatasolla;
  - f) panee tiedotus- ja viestintäsuunnitelmat täytäntöön 79 artiklan mukaisesti;
  - g) panee seuranta- ja arviointisuunnitelmat täytäntöön 78 artiklan mukaisesti.
3. Hankkeiden valinnan ja hallinnoinnin osalta hallintoviranomainen
- a) laatii ja käynnistää valintamenettelyt;
  - b) hallinnoi hankkeiden valintamenettelyjä;
  - c) toimittaa johtavalle edunsaajalle asiakirjan, jossa esitetään hankekohdaiset tukiehdot, mukaan lukien rahoitussuunnitelma ja täytäntöönpanon määräajat;
  - d) allekirjoittaa sopimukset edunsaajien kanssa;
  - e) hallinnoi hankkeita.
4. Teknisen avun osalta hallintoviranomainen
- a) hallinnoi sopimusten tekomenettelyjä;
  - b) allekirjoittaa sopimukset toimeksisaajien kanssa;
  - c) hallinnoi sopimuksia.
5. Ohjelman varainhoidon ja valvonnan osalta hallintoviranomainen
- a) todentaa, että palvelut, tavaratoimitukset ja urakat on suoritettu, toimitettu ja/tai asennettu, että edunsaajien ilmoittamat menot on maksettu niille ja että asiassa on noudatettu sovellettavaa lakia, ohjelman sääntöjä ja hanketuen ehtoja;
  - b) varmistaa, että hankkeen täytäntöönpanoon osallistuvilla edunsaajilla on käytössään joko erillinen kirjanpitojärjestelmä tai soveltuva kirjanpitokoodi kaikille hankkeeseen liittyville tapahtumille;
  - c) ottaa käyttöön tehokkaita ja oikeasuhteisia petostentorjuntatoimenpiteitä havaitut riskit huomioon ottaen;
  - d) ottaa käyttöön menettelyt, joilla varmistetaan, että kaikki menoja ja tarkastuksia koskevat asiakirjat, joita tarvitaan asianmukaisen jäljitysketjun turvaamiseksi, säilytetään 30 artiklan vaatimusten mukaisesti;
  - e) laatii 68 artiklassa tarkoitetut johdon vahvistuslauman ja vuotuisen yhteenvedon;
  - f) laatii ja toimittaa maksupyynnöt komissiolle 60 artiklan mukaisesti;
  - g) laatii tilinpäätöksen;

▼B

- h) ottaa huomioon kaikkien tarkastusviranomaisen suorittamien tai sen alaisuudessa suoritettujen tarkastusten tulokset maksupyyntöjä laatiessaan ja toimittaessaan;
- i) säilyttää komissiolle ilmoitettuja menoja ja edunsaajille suoritettuja maksuja koskevan kirjanpitoaineiston sähköisessä muodossa;
- j) pitää kirjaa takaisin perittävästä määristä ja määristä, joita on vähennetty koko avustuksen tai sen osan peruuttamisen johdosta.

6. Edellä olevan 5 kohdan a alakohdan mukaisten tarkastusten on sisällettävä seuraavat menettelyt:

- a) hallinnolliset tarkastukset kustakin edunsaajien esittämästä maksupyyntöstä;
- b) hanketarkastukset paikan päällä.

Paikan päällä tehtävien tarkastusten tiheys ja kattavuus on suhteutettava hankkeelle myönnetyn avustuksen määrään ja riskitasoon, joka on määritetty näissä tarkastuksissa ja tarkastusviranomaisen suorittamissa tarkastuksissa hallinto- ja valvontajärjestelmien muodostamalle kokonaisuudelle.

7. Edellä olevan 6 kohdan b alakohdan mukaiset tarkastukset paikan päällä voidaan suorittaa otantaperiaatteella.

8. Mikäli hallintoviranomaisen isäntänä toimiva instituutio on myös ohjelman edunsaaja, 5 kohdan a alakohdassa tarkoitettuja tarkastuksia koskevilla järjestelyillä on varmistettava tehtävien asianmukainen eriyttäminen.

27 artikla

Yhteinen tekninen sihteeristö ja sen sivutoimipisteet

1. Osallistujamaat voivat päättää perustaa yhteisen teknisen sihteeristön, joka on kuvattava ohjelmassa 4 artiklan mukaisesti.
2. Yhteinen tekninen sihteeristö avustaa hallintoviranomaista, yhteistä seurantakomiteaa ja tapauksen mukaan tarkastusviranomaista niiden tehtävien hoitamisessa. Se tiedottaa mahdollisille edunsaajille ohjelmissa tarjolla olevista rahoitusmahdollisuuksista ja avustaa edunsaajia hankkeen täytäntöönpanossa. Se voidaan myös nimittää 20 artiklan 3 kohdassa tarkoitetuksi välittäjäelimeksi.
3. Osallistujamaihinkin voidaan niiden päätöksellä perustaa sivutoimipisteitä. Niiden rooli on kuvattava ohjelmassa; siihen voi kuulua viestintää, tiedottamista ja hallintoviranomaisen avustamista hankkeen arvioinnissa ja täytäntöönpanon seurannassa. Sivutoimipisteille ei voi missään tapauksessa siirtää tehtäviä, joihin liittyy julkisen vallan käyttöä tai hankkeita koskevaa päätösvaltaa.
4. Yhteinen tekninen sihteeristö ja sen sivutoimipisteet rahoitetaan teknisen avun määrärahoista.

▼B

3 LUKU

Tarkastusviranomainen

28 artikla

Tarkastusviranomaisen tehtävät

1. Ohjelman tarkastusviranomaisen on varmistettava, että tarkastukset tehdään hallinto- ja valvontajärjestelmistä, tarkoituksenmukaisesta otoksesta hankkeita ja ohjelman tilinpäätöksestä.

▼M1

1 a. Sovellettaessa 1 kohtaa covid-19-pandemiaa on pidettävä asianmukaisesti perusteltuna tapauksena, jossa tarkastusviranomaiset voivat ammatillisen harkintansa perusteella käyttää muuta kuin tilastollista otantamenetelmää tilivuonna, joka alkaa 1 päivänä heinäkuuta 2019 ja päättyy 30 päivänä kesäkuuta 2020.

▼B

2. Tarkastusviranomaisen apuna on tarkastajaryhmä, johon kuuluu edustaja kustakin ohjelmaan osallistuvasta maasta.

3. Jos tarkastukset suorittaa jokin muu elin kuin tarkastusviranomainen, tarkastusviranomaisen on varmistettava, että tällaisen elimen toiminta on riippumatonta vaaditulla tavalla.

4. Tarkastusviranomaisen on huolehdittava siitä, että tarkastustyössä noudatetaan kansainvälisesti hyväksytyjä tilintarkastusstandardeja.

5. Tarkastusviranomaisen on toimitettava komissiolle tarkastusstrategia yhdeksän kuukauden kuluessa siitä, kun ensimmäinen rahoitussopimus on allekirjoitettu 8 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Tarkastusstrategiassa on esitettävä tilinpäätöstä ja hankkeita koskevat tarkastusmenetelmät, hanketarkastuksissa sovellettava otantamenetelmä sekä kuluva tilivuoden ja kahden seuraavan tilivuoden tarkastussuunnitelma. Tarkastusstrategiaa on päivitettävä vuosittain vuodesta 2017 vuoden 2024 loppuun. Jos yhteistä hallinto- ja valvontajärjestelmää sovelletaan useampaan kuin yhteen ohjelmaan, kyseisille ohjelmille voidaan laatia yksi ainoa tarkastusstrategia. Päivitetty tarkastusstrategia toimitetaan komissiolle yhdessä ohjelman vuosikertomuksen kanssa.

6. Tarkastusviranomaisen on laadittava 68 artiklan mukaisesti

a) tarkastuslausuma edeltävän tilivuoden tilinpäätöksestä;

b) vuotuinen tarkastuskertomus.

Jos yhteistä hallinto- ja valvontajärjestelmää sovelletaan useampaan kuin yhteen ohjelmaan, b alakohdassa vaaditut tiedot voidaan esittää yhdessä ainoassa kertomuksessa.

29 artikla

Yhteistyö tarkastusviranomaisen kanssa

Komissio tekee yhteistyötä tarkastusviranomaisen kanssa sen tarkastussuunnitelmien ja -menetelmien yhteensovittamiseksi ja jakaa tulokset asianomaisen ohjelman hallinto- ja valvontajärjestelmien tarkastuksista.

▼B

V OSASTO

HALLINTO- JA VALVONTAJÄRJESTELMÄT*30 artikla***Hallinto- ja valvontajärjestelmien yleiset periaatteet**

1. Hallinto- ja valvontajärjestelmiin sisältyvät seuraavat:
  - a) kunkin hallinnointiin ja valvontaan osallistuvan elimen tehtävät, myös tehtävien jakautuminen kussakin elimessä, ja niiden organisatio tehtävien eriyttämistä elinten välillä ja sisällä koskevan periaatteen mukaisesti;
  - b) menettelyt ilmoitettujen menojen oikeellisuuden ja asianmukaisuuden varmistamiseksi;
  - c) sähköiset tietojärjestelmät kirjanpitoa, tietojen tallentamista, seuranta- ja raportointia varten;
  - d) seuranta- ja raportointijärjestelmät, jos vastuullinen elin siirtää tehtävien suorittamisen toiselle elimelle;
  - e) järjestelyt hallinto- ja valvontajärjestelmien toiminnan tarkastamiseksi;
  - f) järjestelmät ja menettelyt riittävän jäljitysketjun turvaamiseksi;
  - g) menettelyt sääntöjenvastaisuuksien, myös petosten, ehkäisemiseksi, toteamiseksi ja korjaamiseksi sekä aiheettomasti maksettujen summien takaisin perimiseksi mahdolliset korot mukaan lukien;
  - h) menettelyt teknistä apua koskevien sopimusten tekemiseksi ja hankkeiden valitsemiseksi;
  - i) osallistujamaiden kansallisten viranomaisten rooli ja vastuut 31 artiklan mukaisesti.
2. Hallintoviranomaisen on varmistettava, että ohjelman hallinto- ja valvontajärjestelmät perustetaan tämän asetuksen säännösten mukaisesti ja että kyseiset järjestelmät toimivat tehokkaasti.

*31 artikla***Osallistujamaiden kansalliset viranomaiset ja vastuut**

1. Edellä olevan 20 artiklan 6 kohdan a alakohdan mukaisesti nimetyn kansallisen viranomaisen on muun muassa
  - a) vastattava hallinto- ja valvontajärjestelmien perustamisesta ja tehokkaasta toiminnasta kansallisella tasolla;
  - b) varmistettava ohjelman täytäntöönpanoon kansallisella tasolla osallistuvien instituutioiden yleinen koordinointi, mukaan lukien institootit, jotka toimivat valvonnan yhteyspisteinä ja tarkastajaryhmän jäseninä;
  - c) edustettava maataan yhteisessä seurantakomiteassa.

▼B

Rajatylyttävän yhteistyön kumppanimaiden osalta kansallinen viranomainen on viime kädessä vastuussa 8 ja 9 artiklassa tarkoitetun rahoitussovimuksen määräysten täytäntöönpanosta.

2. Osallistujamaat tukevat hallintoviranomaista sen hoitaessa 30 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua velvollisuuttaan.

3. Osallistujamaiden on omilla alueillaan ehkäistävä, havaittava ja korjattava sääntöjenvastaisuudet, myös petokset, ja perittävä takaisin aiheuttomasti maksetut määrät mahdollisine korkoineen 74 artiklan mukaisesti. Niiden on viipymättä ilmoitettava sääntöjenvastaisuuksista hallintoviranomaiselle ja komissiolle ja tiedotettava niille hallinnollisten ja oikeudellisten menettelyjen etenemisestä.

4. Osallistujamaiden vastuista edunsaajalle aiheuttomasti maksettujen määrien osalta säädetään 74 artiklassa.

5. Komission tekemä rahoitusoikaisu ei vaikuta hallintoviranomaisen velvollisuuteen hoitaa takaisinperinnät 74 ja 75 artiklan mukaisesti eikä jäsenvaltioiden velvollisuuteen periä takaisin Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu valtiontuki neuvoston asetuksen (EY) N:o 659/1999 ⁽¹⁾ 14 artiklan mukaisesti.

32 artikla

Tarkastus- ja valvontarakenteet

1. Tarkastaja tai edunsaajasta riippumaton toimivaltainen virkamies tarkastaa menot, jotka edunsaaja on ilmoittanut maksupyynnön tueksi. Tarkastaja tai toimivaltainen viranomainen tarkastaa, ovatko edunsaajan ilmoittamat kustannukset ja hankkeen tulot todellisia, asianmukaisesti kirjattuja ja sopimuksen ehtojen mukaisesti tukikelpoisia.

Tarkastus tehdään sovitun menettelyn mukaisesti, ja siinä noudatetaan seuraavia:

- a) IFAC:n (International Federation of Accountants) julkaisema *International Standard on Related Services 4400* -standardi (Engagements to perform Agreed-upon Procedures regarding Financial Information);
- b) *Code of Ethics for Professional Accountants* -säännöt, jotka on laatinut ja julkaissut IFAC:n alainen eettisiä tilintarkastusstandardeja käsittelevä kansainvälinen lautakunta (International Ethics Standards Board for Accountants).

Virkamiesten osalta kyseiset menettelyt ja standardit vahvistetaan kansallisella tasolla kansainväliset standardit huomioon ottaen.

Tarkastajan on täytettävä vähintään yksi seuraavista vaatimuksista:

- a) tämän on oltava jäsen kansallisessa tilintarkastus- tai tarkastuselimessä tai -laitoksessa, joka puolestaan on IFAC:n jäsen;

⁽¹⁾ Neuvoston asetus (EY) N:o 659/1999, annettu 22 päivänä maaliskuuta 1999, Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 93 artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä (EYVL L 83, 27.3.1999, s. 1).

▼B

- b) tämän on oltava kansallisen tilintarkastus- tai tarkastuselimen tai -laitoksen jäsen. Jos kyseinen elin tai laitos ei ole IFAC:n jäsen, tarkastajan on sitouduttava noudattamaan IFAC:n standardeja ja eettisiä normeja työssään;
- c) tämän on oltava jäsenvaltion julkisen valvontaelimen julkiseen rekisteriin rekisteröitynyt lakisääteinen tilintarkastaja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2006/43/EY ⁽¹⁾ vahvistettujen julkisen valvonnan periaatteiden mukaisesti;
- d) tämän on oltava rajatylittävän yhteistyön kumppanimaan julkisen valvontaelimen julkiseen rekisteriin rekisteröitynyt lakisääteinen tilintarkastaja edellyttäen, että kyseiseen rekisteriin sovelletaan asianomaisen maan lainsäädännössä vahvistettuja julkisen valvonnan periaatteita.

Virkamiehellä on oltava tarkastustyössä tarvittava tekninen asiantuntemus.

2. Myös hallintoviranomainen tekee omat, 26 artiklan 5 kohdan a alakohdassa ja 6 kohdassa tarkoitetut tarkastukset. Valvonnan yhteyspisteet voivat avustaa hallintoviranomaista tarkastusten tekemisessä koko ohjelma-alueella.

Osallistujamaiden on toteutettava kaikki mahdolliset toimenpiteet hallintoviranomaisen tukemiseksi sen valvontatehtävissä.

3. Tarkastusviranomaisen on 28 artiklan mukaisesti varmistettava, että tarkastukset tehdään hallinto- ja valvontajärjestelmistä, tarkoituksenmukaisesta otoksesta hankkeita ja ohjelman tilinpäätöksestä. Edellä 28 artiklan 2 kohdassa mainittu tarkastajaryhmä on perustettava kolmen kuukauden kuluessa hallintoviranomaisen nimittämisestä. Ryhmä laatii oman työjärjestyksensä. Sen puheenjohtajana toimii ohjelman tarkastusviranomainen.

Kukin osallistujamaa voi valtuuttaa tarkastusviranomaisen suorittamaan tehtävänsä suoraan sen alueella.

4. Edellä 1, 2 ja 3 kohdassa tarkoitetun elimen (tarkoitettujen elinten) riippumattomuus on taattava.

33 artikla

Unionin harjoittama valvonta

1. Komissio, Euroopan petostentorjuntavirasto, Euroopan tilintarkastustuomioistuin ja kuka tahansa näiden instituutioiden ja elinten valtuuttama ulkopuolinen tarkastaja saa asiakirjoja tutkimalla ja/tai paikalla tarkastuksia tekemällä todentaa, miten rahoitustukea saava(t) hallintoviranomainen, edunsaajat, toimeksisaajat, alihankkijat ja kolmannet osapuolet käyttävät unionin varoja. Kussakin sopimuksessa on nimenomaisesti määrättävä, että nämä instituutiot ja elimet saavat käyttää toimitiloja, asiakirjoja ja tietoja koskevaa valvontavaltaansa riippumatta siitä, missä muodossa tiedot on tallennettu.

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/43/EY, annettu 17 päivänä toukokuuta 2006, tilinpäätösten ja konsolidoitujen tilinpäätösten lakisääteisestä tilintarkastuksesta, direktiivien 78/660/ETY ja 83/349/ETY muuttamisesta sekä neuvoston direktiivin 84/253/ETY kumoamisesta (EUVL L 157, 9.6.2006, s. 87).

▼B

2. Komissio varmistaa saatavilla olevien tietojen perusteella, että hallinto- ja valvontajärjestelmät ovat tämän asetuksen mukaisia ja toimivat tehokkaasti. Tällaisia tietoja ovat esimerkiksi nimityspäätös, vuotuinen johdon vahvistuslausuma, vuotuiset valvontakertomukset, vuotuinen tarkastuslausuma, vuosikertomus sekä kansallisten ja unionin elinten suorittamat tarkastukset.

3. Komissio voi pyytää hallintoviranomaista toteuttamaan tarvittavat toimet hallinto- ja valvontajärjestelmien tehokkuuden ja menojen asianmukaisuuden varmistamiseksi.

VI OSASTO

TEKNINEN APU

*34 artikla***Teknisen avun määrärahat**

1. Tekniseen apuun voidaan kohdentaa enintään 10 prosenttia unionin myöntämästä kokonaisrahoituksesta. Asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa ja komission suostumuksella määrä voi olla suurempi.

2. Teknisen avun määrä olisi sovitettava ohjelman todellisiin tarpeisiin ottaen huomioon erityisesti ohjelman kokonaismäärärahat, sen maantieteellisen soveltamisalan laajuus ja osallistujamaiden määrä.

*35 artikla***Tarkoitus**

1. Tekninen apu kattaa ohjelman täytäntöönpanoon liittyvät toimet eli valmistelun, hallinnoinnin, seurannan, arvioinnin, tiedotuksen, viestinnän, verkottumisen, erimielisyyksien ratkomisen, valvonnan ja tarkastuksen sekä toimet täytäntöönpanossa tarvittavien hallinnollisten valmiuksien parantamiseksi.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettuja teknisen avun toimia olisi käytettävä sekä ohjelman rakenteiden että edunsaajien tarpeisiin.

3. Edistämisestä ja valmiuksien kehittämisestä ohjelma-alueen ulkopuolella aiheutuneet menot voidaan kattaa 39 artiklan 2 kohdassa vahvistettuun enimmäismäärään asti edellyttäen, että kyseisessä kohdassa asetetut ehdot täyttyvät.

*36 artikla***Tukikelpoisuus**

1. Jäljempänä 48 artiklassa esitettyjä tukikelpoisuusvaatimuksia sovelletaan teknisen avun kustannuksiin soveltuvin osin. Osallistujamaiden ohjelmaan kiinnitettyihin virkamiehiin liittyvät kustannukset voidaan katsoa tukikelpoiksi teknisen avun kustannuksiksi. Rinnakkaisia korvausjärjestelmiä ja lisäkorvauksia on vältettävä. Jäljempänä 49 artiklassa tarkoitettuja kustannuksia ei katsota tukikelpoiksi teknisen avun kustannuksiksi.

▼B

2. Edellyttäen että komissio hyväksyy ohjelman 5 artiklan mukaisesti, 16 artiklassa tarkoitettujen valmistelutoimien kustannukset ovat tukikelpoisia ajankohdasta, jona ohjelma toimitetaan komissiolle 4 artiklan mukaisesti, mutta eivät ennen 1 päivää tammikuuta 2014.

*37 artikla***Hankintasäännöt**

1. Jos teknisen avun määrärahojen käyttöä koskevan vuotuisen suunnitelman täytäntöönpano edellyttää hankintoja, hankintasopimuksen tekemisessä on noudatettava seuraavia sääntöjä:

a) jos hankintaviranomainen on jäsenvaltioon sijoittautunut yhteisö, se soveltaa joko kansallisia lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä, jotka on annettu julkisiin hankintoihin sovellettavan unionin lainsäädännön yhteydessä, tai hankintasääntöjä, jotka on vahvistettu asetuksen (EU, Euratom) N:o 966/2012 toisen osan IV osastossa ja delegoidun asetuksen (EU) N:o 1268/2012 toisen osan II osastossa;

b) kaikissa muissa tapauksissa sovellettavat hankintasäännöt kuvataan 8 ja 9 artiklassa tarkoitettussa rahoitussopimuksessa tai 81 ja 82 artiklassa tarkoitetuissa sopimuksissa.

2. Kaikissa tapauksissa on noudatettava kansalaisuutta ja alkuperää koskevia sääntöjä, jotka on vahvistettu asetuksen (EU) N:o 236/2014 8 ja 9 artiklassa.

3. Sivutoimipisteiden tekemät hankinnat rajoitetaan tavanomaisiin toimintakuluihin sekä viestinnästä ja näkyvyyttä lisäävistä toimista aiheutuviin kuluihin.

VII OSASTO

HANKKEET*1 LUKU****Yleiset säännökset****38 artikla***Tuen luonne**

1. Hanke muodostuu joukosta toimia, jotka määritellään ja joita halloidaan suhteessa niihin tavoitteisiin, tuotoksiin, tuloksiin ja vaikutuksiin, jotka sillä pyritään saavuttamaan määrätyn ajan ja käytettävissä olevien määrärahojen puitteissa. Kyseiset tavoitteet, tuotokset, tulokset ja vaikutukset tukevat ohjelman ensisijaisia tavoitteita.

2. Hankkeille ohjelmasta myönnettävä rahoitus annetaan avustuksina ja poikkeuksellisesti rahoitusvälineisiin tehtävinä siirtoina. Avustuksilla rahoitettaviin hankkeisiin sovelletaan 2–4 luvun säännöksiä.

3. Avustuksia myönnetään hankkeille, jotka on valittu ehdotuspyynnöntenettelyllä ohjelmassa asetettujen sääntöjen mukaisesti 41 artiklassa tarkoitettuja asianmukaisesti perusteltuja poikkeustapauksia lukuun ottamatta.

▼B

4. Isoille infrastruktuurihankkeille myönnettävä unionin rahoitusosuus ja 42 artiklassa tarkoitetut rahoitusvälineisiin maksettavat rahoitusosuudet voivat olla enintään 30 prosenttia.

*39 artikla***Rahoitusehdot**

1. Hankkeet voivat saada ohjelmasta rahoitusta, jos ne täyttävät kaikki seuraavat ehdot:

- a) niillä on selvät rajatylittävät vaikutukset ja hyödyt ohjelmasuunniteluasiakirjassa esitetyn mukaisesti ja ne tuottavat lisäarvoa unionin strategioihin ja ohjelmiin;
- b) ne toteutetaan ohjelma-alueella;
- c) ne kuuluvat johonkin seuraavista ryhmistä:
  - i) integroidut hankkeet, joissa kukin edunsaaja toteuttaa osan hankkeen toimista omalla alueellaan;
  - ii) symmetriset hankkeet, joissa osallistujamaissa toteutetaan samanaikaisesti samankaltaisia toimia;
  - iii) vain yhtä maata koskevat hankkeet, jotka toteutetaan pääasiassa tai kokonaan yhdessä osallistujamaassa mutta joista hyötyvät kaikki osallistujamaat tai osa niistä ja joiden rajatylittävät vaikutukset ja hyödyt ovat tiedossa.

2. Hankkeet, jotka täyttävät 1 kohdassa asetetut kriteerit, voidaan toteuttaa osittain ohjelma-alueen ulkopuolella, jos kaikki seuraavat ehdot täyttyvät:

- a) hankkeet ovat välttämättömiä ohjelman tavoitteiden saavuttamiseksi ja niistä on hyötyä ohjelma-alueelle;
- b) ohjelma-alueen ulkopuolisiin toimiin ohjelmasta myönnetyn rahoituksen kokonaismäärä on enintään 20 prosenttia unionin rahoituksesta ohjelmatasolla;
- c) hankkeen hallinnointia, valvontaa ja tarkastusta koskevista hallintoviranomaisen ja tarkastusviranomaisen velvollisuuksista vastaavat joko ohjelmaviranomaiset tai niistä tehdään sopimus niiden maiden viranomaisten kanssa, joissa toimi toteutetaan.

3. Hankkeessa, johon kuuluu infrastruktuuriolio, on maksettava unionin rahoitusosuus takaisin, jos viiden vuoden kuluessa hankkeen päättämistä tai, tapauksen mukaan, valtioneuvoston päätöksessä asetetussa määräajassa siihen tehdään olennainen muutos, joka vaikuttaa sen luonteeseen, tavoitteisiin tai täytäntöönpanoehtoihin tavalla, joka kyseenalaisiksi sen alkuperäiset tavoitteet. Hallintoviranomaisen on perittävä takaisin hankkeen puitteissa aiheuttomasti maksetut määrät suhteutettuna ajanjaksoon, jonka aikana vaatimus ei täyttynyt.

▼B

4. Hallintoviranomaisen on pyrittävä estämään päällekkäiset toimet unionin rahoittamissa hankkeissa. Sitä varten hallintoviranomainen voi järjestää aiheelliseksi katsomiaan kuulemisia, ja kuultujen tahojen, myös komission, on annettava tarvittava tuki.

5. Hallintoviranomaisen on toimitettava kunkin valitun hankkeen johdettavalle edunsaajalle asiakirja, jossa esitetään hankkeen tukiedellytykset, mukaan lukien erityisvaatimukset, jotka koskevat hankkeessa tuotettavia tuotteita tai suoritettavia palveluja, rahoitussuunnitelmaa ja täytäntöönpanoaikataulua.

*40 artikla***Ehdotuspyynnöt**

Hallintoviranomaisen on toimitettava kunkin ehdotuspyynnön hakijoille asiakirja, jossa esitetään ehdot pyyntöön osallistumiselle sekä hankkeiden valinnalle ja täytäntöönpanolle. Asiakirjaan sisältyy myös erityisvaatimuksia, jotka koskevat hankkeen tuotoksia, rahoitussuunnitelmaa ja täytäntöönpanoaikataulua.

*41 artikla***Ehdotuspyyntömenettelyn ulkopuolella tapahtuva valinta**

1. Hanke voidaan valita ehdotuspyyntömenettelyn ulkopuolella ainoastaan seuraavissa tapauksissa ja edellyttäen, että valinta perustellaan asianmukaisesti sitä koskevassa päätöksessä:

- a) hankkeen toteuttava elin on oikeudellisesti tai tosiasiallisesti monopoliasemassa;
- b) hanke liittyy toimiin, joiden erityispiirteet edellyttävät tietyn tyyppistä elintä sen teknisen osaamisen, pitkälle viedyn erikoistumisen tai hallintovallan perusteella;

▼M1

c) hanke toteutetaan kriisinhallintavalmiuksien parantamiseksi covid-19-pandemian yhteydessä.

▼B

2. Ohjelmaan sisällytetään lopullinen luettelo isoista infrastruktuurihankkeista, joita ehdotetaan valittavaksi ehdotuspyyntömenettelyn ulkopuolella. Hallintoviranomaisen on toimitettava komissiolle ohjelman hyväksymisen jälkeen mutta viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2017 täydelliset hankehakemukset, myös 43 artiklassa tarkoitetut tiedot sekä perustelut menettelyn ulkopuolella tapahtuvalle valinnalle.

3. Ohjelmaan sisällytetään alustava luettelo muista kuin isoista infrastruktuurihankkeista, joita ehdotetaan valittavaksi ehdotuspyyntömenettelyn ulkopuolella. Yhteinen seurantakomitea voi päättää valita ylimääräisiä hankkeita ehdotuspyyntömenettelyn ulkopuolella milloin tahansa ohjelman hyväksymisen jälkeen. Molemmissa tapauksissa tarvitaan komission ennakkohyväksyntä. Tätä varten hallintoviranomaisen on toimitettava komissiolle 43 artiklassa tarkoitetut tiedot sekä perustelut ehdotuspyyntömenettelyn ulkopuolella tapahtuvalle valinnalle.

▼B

4. Komissio hyväksyy hankkeet, joita ehdotetaan valittavaksi ehdotuspyyntömenettelyn ulkopuolella, kaksivaiheisella menettelyllä: ensimmäisessä vaiheessa toimitetaan hanketiivistelmä ja toisessa täydellinen hankehakemus. Molemmissa vaiheissa komissio ilmoittaa päätöksensä hallintoviranomaiselle kahden kuukauden kuluessa asiakirjan toimituspäivästä. Määräaikaa voidaan tarvittaessa jatkaa. Jos komissio hylkää hanke-ehdotuksen, se ilmoittaa hallintoviranomaiselle hylkäämisperusteet.

▼M1

4 a. Poiketen 4 kohdassa vahvistetusta menettelystä komissio arvioi hankkeet, jotka ehdotetaan valittavaksi ehdotuspyyntömenettelyn ulkopuolella 1 kohdan c alakohdan nojalla, hanketiivistelmän perusteella. Komissio ilmoittaa arvioinnistaan hallintoviranomaiselle kahden kuukauden kuluessa asiakirjan toimituspäivästä. Määräaikaa voidaan tarvittaessa jatkaa. Jos arviointi on kielteinen, komissio ilmoittaa hallintoviranomaiselle perustelunsa.

▼B*42 artikla***Rahoitusvälineisiin maksettavat rahoitusosuudet**

1. Ohjelmasta voidaan rahoittaa rahoitusvälinettä edellyttäen, että asianomainen väline on ohjelman ensisijaisten tavoitteiden mukainen.
2. Ohjelmaan sisällytetään lopullinen luettelo rahoitusvälineisiin maksettavista rahoitusosuuksista. Hallintoviranomaisen on toimitettava komissiolle 43 artiklassa tarkoitetut tiedot ohjelman hyväksymisen jälkeen mutta viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2017.
3. Komissio tarkastelee ehdotettua rahoitusosuutta määrittääkseen sen lisäarvon ja johdonmukaisuuden suhteessa ohjelmaan.
4. Hyväksymismenettelyssä noudatetaan rahoitusvälineiden sääntöjä. Jos komissio hylkää ehdotetun rahoitusosuuden, se ilmoittaa hallintoviranomaiselle hylkäämisperusteet.
5. Rahoitusvälineisiin maksettaviin rahoitusosuuksiin sovelletaan kyseisiä rahoitusvälineitä koskevia sääntöjä.

*43 artikla***Hankkeiden sisältö**

1. Hankkeiden hakuasiakirjoihin on sisällyttävä vähintään seuraavat:
  - a) analyysi ongelmista ja tarpeista, joiden perusteella hanketta ehdotetaan, ottaen huomioon ohjelmastrategia ja se, miten strategian odotetaan edistävän vastaavan ensisijaisen tavoitteen saavuttamiseen;
  - b) arvio rajatylittävästä vaikutuksesta;
  - c) logiikka;

▼B

- d) arvio hankkeen oletettujen tulosten kestävydestä hankkeen päättymisen jälkeen;
  - e) objektiivisesti todennettavissa olevat indikaattorit;
  - f) tiedot hankkeen maantieteellisestä soveltamisalasta ja kohderyhmistä;
  - g) hankkeen oletettu toteutusajanjakso ja yksityiskohtainen työsuunnitelma;
  - h) tapauksen mukaan analyysi hankkeen vaikutuksista 4 artiklan 3 kohdan d alakohdassa tarkoitettuihin monialaisiin kysymyksiin;
  - i) hankkeen täytäntöönpanovaatimukset, muun muassa seuraavat:
    - i) edunsaajien määrittely ja johtavan edunsaajan nimeäminen. Johtavan edunsaajan on annettava takeet pätevyydestään asianomaisella alalla sekä hallinnollisista ja varainhoidollisista valmiuksistaan;
    - ii) kuvaus hankkeen hallinto- ja täytäntöönpanorakenteesta;
    - iii) edunsaajien väliset järjestelyt 46 artiklan mukaisesti;
    - iv) seuranta- ja arviointijärjestelyt;
    - v) tiedotus- ja viestintäsuunnitelmat ja varsinkin toimenpiteet, joilla levitetään tietoa unionin tuesta hankkeelle;
  - j) yksityiskohtainen rahoitussuunnitelma ja talousarvio.
2. Vähintään miljoonan euron infrastruktuuriosion sisältävien hankkeiden hakemuksiin on sisällyttävä lisäksi seuraavat:
- a) yksityiskohtainen kuvaus infrastruktuuri-investoinnista ja infrastruktuurin sijainnista;
  - b) yksityiskohtainen kuvaus hankkeeseen sisältyvästä valmiuksienkehittämisisiosta asianmukaisesti perusteltuja tapauksia lukuun ottamatta;
  - c) kattava toteutettavuustutkimus tai vastaava, vaihtoehtojen arviointi, tulokset ja riippumaton laadunarviointi mukaan lukien;
  - d) arvio hankkeen ympäristövaikutuksista Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/92/EU ⁽¹⁾ mukaisesti ja niiden osallistujamaiden osalta, jotka ovat valtioiden rajat ylittävien ympäristövaikutusten arvioinnista Espoossa 25 päivänä helmikuuta 1991 tehdyn YK:n Euroopan talouskomission yleissopimuksen osapuolia, kyseisen sopimuksen mukaisesti;
  - e) todiste siitä, että edunsaajat joko omistavat maan tai niillä on siihen käyttöoikeus;
  - f) rakennuslupa.

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/92/EU, annettu 13 päivänä joulukuuta 2011, tiettyjen julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnista (EUVL L 26, 28.1.2012, s. 1).

▼B

3. Hallintoviranomainen voi poikkeuksellisesti ja asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa hyväksyä f alakohdassa tarkoitettujen asiakirjojen toimittamisen myöhemmin.

*44 artikla***Hankeluettelon julkaiseminen**

1. Ohjelmasta tuettavien hankkeiden läpinäkyvyyden varmistamiseksi hallintoviranomaisen on ylläpidettävä valituista hankkeista laskentataulukon muotoon laadittua luetteloa, joka mahdollistaa tietojen järjestämisen, etsimisen, poimimisen, vertailemisen ja helpon julkaisemisen internetissä. Hankeluettelo on saatavilla ohjelman verkkosivuilla ja sitä päivitetään vähintään kuuden kuukauden välein. Yksityissektorin, kansalaisyhteiskunnan ja kansallisten julkishallintojen rohkaisemiseksi käyttämään hankeluetteloa uudelleen, verkkosivuilla voidaan antaa selvä viittaus sovellettaviin lisenssisääntöihin, joiden nojalla tiedot julkaistaan.

2. Luettelossa on oltava vähintään seuraavat tiedot:

— edunsaajan nimi (ainoastaan oikeussubjektit, luonnollisia henkilöitä ei saa mainita nimeltä);

— hankkeen nimi;

— hanketiivistelmä;

— hankkeen toteutusajanjakso;

— tukikelpoiset kokonaisuudet;

— unionin osarahoitusosuus;

— hankkeen postinumero tai muu soveltuva sijainnin indikaattori;

— maantieteellinen soveltamisala;

— hankeluettelon viimeisimmän päivityksen päivämäärä.

3. Hankeluettelo on toimitettava komissiolle viimeistään sitä varainhoitovuotta seuraavan vuoden kesäkuun 30 päivänä, jona hankkeet valittiin. Nämä tiedot julkaistaan unionin toimielinten verkkosivuilla.

*2 LUKU***Edunsaajat***45 artikla***Osallistuminen hankkeisiin**

1. Hankkeessa on oltava edunsaajia vähintään yhdestä ohjelmaan osallistuvasta jäsenvaltiosta ja yhdestä asetuksen (EU) N:o 232/2014 liitteessä I luetellusta ohjelmaan osallistuvasta kumppanimaasta tai Venäjän federaatiosta.

▼B

2. Edunsaajat ovat luonnollisia henkilöitä tai oikeushenkilöitä, joille on myönnetty hankeavustus. Luonnolliset henkilöt voivat olla edunsaajia, jos toimen luonne tai ominaisuudet tai hakijan asettama tavoite sitä edellyttävät. Luonnollisten henkilöiden osallistumisesta päätetään ohjelmatasolla.

3. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen edunsaajien on täytettävä kaikki seuraavat ehdot:

a) Niiden on oltava jonkin osallistujamaan kansalaisia tai oikeushenkilöitä, jotka ovat sijoittautuneet ohjelma-alueelle, tai kansainvälisiä järjestöjä, joiden keskus toimipaikka on ohjelma-alueella. Eurooppalainen alueellisen yhteistyön yhtymä voi olla sijoittautumispaikastaan riippumatta edunsaaja edellyttäen, että sen maantieteellinen toiminta-alue sijaitsee ohjelma-alueen sisällä.

b) Niiden on täytettävä kullekin valintamenettelylle asetetut tukikelpoisuuskriteerit.

c) Ne eivät ole yhdessäkään asetuksen (EU, Euratom) N:o 966/2012 106 artiklan 1 kohdassa ja 107 artiklassa tarkoitetuista poissulkemiseen johtavista tilanteista.

4. Edunsaajat, jotka eivät täytä 3 kohdan a alakohdassa tarkoitettuja kriteerejä, voivat osallistua 1 kohdassa tarkoitettujen edunsaajien lisäksi edellyttäen, että kaikki seuraavat ehdot täyttyvät:

a) Ne voivat osallistua asetuksen (EU) N:o 236/2014 8 ja 9 artiklan mukaisesti.

b) Hankkeen luonne, tavoitteet ja tehokas täytäntöönpano edellyttävät niiden osallistumista.

c) Edunsaajille, jotka eivät täytä 3 kohdan a alakohdassa tarkoitettuja kriteerejä, ohjelmasta myönnetyn rahoituksen kokonaismäärä ei ylitä 39 artiklan 2 kohdan b alakohdassa asetettua enimmäismäärää.

*46 artikla***Edunsaajien velvollisuudet**

1. Kussakin hankkeessa on nimettävä yksi johtava edunsaaja kumppanuuden edustajaksi.

2. Kaikkien edunsaajien on osallistuttava aktiivisesti hankkeiden kehittämiseen ja toteuttamiseen. Lisäksi niiden on tehtävä yhteistyötä henkilöstön osoittamisessa hankkeisiin ja/tai hankkeiden rahoittamisessa. Kukin edunsaaja on oikeudellisesti ja taloudellisesti vastuussa toteuttamistaan toimista ja sille osoitetusta unionin varojen osuudesta. Edunsaajien erityisvelvollisuudet ja taloudelliset velvollisuudet vahvistetaan 3 kohdan c alakohdassa tarkoitettua sopimuksessa.

3. Johtava edunsaaja

a) vastaanottaa hallintoviranomaiselta hankkeen toimien toteuttamiseen tarkoitetun rahoitusosuuden;

▼B

- b) varmistaa, että edunsaajat saavat avustuksen koko määrän mahdollisimman pian c alakohdassa tarkoitettujen järjestelyjen mukaisesti. Siitä ei saa vähentää tai pidättää mitään määriä eikä siitä saa periä vaikutukseltaan vastaavia erityismaksuja, jotka vähentäisivät edunsaajille maksettavia määriä;
- c) vahvistaa kumppanuusjärjestelyt edunsaajien kanssa sopimuksella, joka sisältää muun muassa hankkeeseen kohdennettujen varojen moitteettoman varainhoidon takaavat määräykset, mukaan lukien järjestelyt aiheuttomasti maksettujen määrien takaisinperimiseksi;
- d) vastaa koko hankkeen täytäntöönpanon varmistamisesta;
- e) varmistaa, että edunsaajien esittämät menot ovat aiheutuneet hankkeen täytäntöönpanosta ja vastaavat sopimuksessa esitettyjä, kaikkien edunsaajien kesken sovittuja toimia;
- f) todentaa, että edunsaajien esittämät menot on tarkastettu 32 artiklan 1 kohdan mukaisesti.

*3 LUKU****Menojen tukikelpoisuus****47 artikla***Avustusmuodot**

1. Avustuksia voidaan myöntää seuraavissa muodoissa:
  - a) 48 artiklassa tarkoitettujen tosiasiallisesti syntyneiden tukikelpoisten kustannusten tietyn osuuden korvaus;
  - b) kiinteämääräinen rahoitus, joka määritetään soveltamalla tiettyä prosenttiosuutta yhteen tai useampaan tarkemmin määriteltyyn kustannuslajiin;
  - c) kertakorvaukset;
  - d) korvaus yksikkökustannusten perusteella;
  - e) a–d alakohdassa tarkoitettujen muotojen yhdistelmä ainoastaan siinä tapauksessa, että niistä kukin kattaa eri kustannuslajin.
2. Edellä 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettussa muodossa olevat avustukset lasketaan edunsaajalle tosiasiallisesti aiheutuneiden tukikelpoisten kustannusten perusteella, joiden alustava ennakoarvio on esitetty ehdotuksen yhteydessä ja sisällytetty sopimukseen. Edellä 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettu kiinteämääräinen rahoitus kattaa tukikelpoisten kustannusten tietyt lajit, jotka on selvästi yksilöity etukäteen tiettyä prosenttiosuutta soveltamalla. Edellä 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettujen kertakorvaukset kattavat yleisesti ottaen kaikki tai tietyt tukikelpoiset kustannuslajit, jotka on selvästi yksilöity etukäteen. Edellä 1 kohdan d alakohdassa tarkoitettujen yksikkökustannukset kattavat kaikki tai tietyt tukikelpoisten kustannusten lajit, jotka on selvästi yksilöity etukäteen ilmoittamalla menon yksikkökohtainen määrä.

▼B

3. Avustuksen tarkoituksena tai tuloksena ei saa olla voiton tuottaminen hankkeessa. Sovelletaan asetuksen (EU, Euratom) N:o 966/2012 125 artiklan 4 kohdassa säädettyjä poikkeuksia.

*48 artikla***Kustannusten tukikelpoisuus**

1. Avustukset eivät saa ylittää enimmäismäärää, joka ilmaistaan prosenttiosuutena ja arvioitujen tukikelpoisten kustannusten perusteella vahvistettavana absoluuttisena arvona. Avustukset eivät saa ylittää tukikelpoisia kustannuksia.

2. Tukikelpoisia kustannuksia ovat edunsaajalle tosiasiallisesti aiheutuneet kustannukset, jotka täyttävät kaikki seuraavat kriteerit:

a) kustannukset syntyvät hankkeen toteutusajanjaksolla. Tällaisia ovat erityisesti seuraavat:

i) Palveluista ja työsuorituksista aiheutuvien kustannusten on liityttävä toimiin, jotka suoritetaan toteutusajanjaksolla. Tarvikkeista aiheutuvien kustannusten on liityttävä tavaroiden toimitukseen ja asennukseen toteutusajanjaksolla. Sopimuksen allekirjoittaminen, tilauksen tekeminen tai menoihin sitoutuminen toteutusajanjaksolla palvelujen tarjoamiseksi, työsuoritusten tekemiseksi tai tarvikkeiden toimittamiseksi toteutusajanjakson päätyttyä ei vastaa tätä vaatimusta. Johtavan edunsaajan ja muiden edunsaajien välisiä käteis siirtoja ei katsota aiheutuneiksi kustannuksiksi.

▼M1

ii) Aiheutuneet kustannukset pitäisi maksaa ennen hankkeiden loppukertomusten toimittamista. Ne voidaan maksaa jälkikäteen edellyttäen, että ne on mainittu loppukertomuksessa yhdessä arvioidun maksupäivämäärän kanssa.

iii) Kustannuksiin, jotka liittyvät hankkeiden loppukertomuksiin, menojen todentaminen, tarkastukset ja hankkeen loppuarviointi mukaan lukien, sovelletaank poikkeusta, koska kyseiset kustannukset voivat aiheutua hankkeen toteutusajanjakson jälkeen.

▼B

iv) Edunsaaja(t) on voinut (ovat voineet) aloittaa 52 artiklassa ja sitä seuraavissa artikloissa tarkoitetut sopimusten tekomenettelyt ja tehdä sopimukset ennen hankkeen toteutusajanjakson alkamista edellyttäen, että 52 artiklan ja sitä seuraavien artiklojen määräyksiä on noudatettu;

b) kustannukset on ilmoitettu hankkeen alustavassa kokonaisbudjetissa;

c) kustannukset ovat hankkeen toteutuksen kannalta välttämättömiä;

d) kustannukset ovat yksilöitävissä ja todennettavissa ja ne on viety edunsaajan kirjanpitoon ja määritetty kirjanpito standardien ja edunsaajaan sovellettavien tavanomaisten kustannuslaskentakäytäntöjen mukaisesti;

e) kustannukset täyttävät sovellettavassa vero- ja sosiaalilainsäädännössä asetetut vaatimukset;

▼ B

f) kustannukset ovat kohtuullisia ja perusteltuja ja täyttävät moitteettoman varainhoidon vaatimukset erityisesti taloudellisuuden ja tehokkuuden osalta;

g) kustannusten tueksi on esittää lasku tai vastaava kirjanpitosite.

▼ M1

2 a. Sen estämättä, mitä 19 artiklan 1 kohdassa säädetään, menot eivät ole oikeutettuja unionin rahoitusosuuteen, jos ne maksetaan 31 päivän joulukuuta 2023 jälkeen.

▼ B

3. Avustus voidaan myöntää takautuvasti seuraavissa tapauksissa:

a) jos hakija voi osoittaa, että hanke oli tarpeen aloittaa ennen sopimuksen allekirjoittamista. Tukikelpoiset kustannukset eivät kuitenkaan ole saaneet aiheutua ennen avustushakemuksen jättöpäivää; tai

b) kustannukset liittyvät sellaisen hankkeen selvityksiin ja asiakirjoihin, johon kuuluu infrastruktuuriolosio.

Avustusta ei voida myöntää takautuvasti hankkeeseen, joka on jo päätynyt.

▼ M1

3 a. Poiketen siitä, mitä 3 kohdassa säädetään, kriisinhallintavalmiuksien parantamiseksi covid-19-pandemian yhteydessä toteutettavien hankkeiden kustannukset ovat tukikelpoisia 1 päivästä helmikuuta 2020 alkaen.

▼ B

4. Jotta kumppanuuksista saataisiin vahvoja, avustuksen saaneissa hankkeissa ennen avustushakemuksen jättämistä aiheutuneet kustannukset ovat tukikelpoisia edellyttäen, että myös seuraavat ehdot täyttyvät:

a) kustannukset ovat aiheutuneet ehdotuspyynnön julkaisemisen jälkeen;

b) kustannukset rajoittuvat edunsaajien palveluksessa olevan henkilöstön matka- ja oleskelukustannuksiin ja täyttävät 5 kohdan b alakohdassa asetetut ehdot;

c) kustannukset eivät ylitä ohjelmatasolla vahvistettua enimmäismäärää.

5. Jollei 1 ja 2 kohdasta muuta johdu, seuraavat edunsaajan välittömät kustannukset ovat tukikelpoisia:

a) hankkeeseen osoitetun henkilöstön kustannukset seuraavin kumulatiivisin ehdoin:

— kustannukset liittyvät toimiin, joihin edunsaaja ei ryhtyisi, jos hanketta ei toteutettaisi,

— kustannukset eivät saa ylittää edunsaajalle tavanomaisesti aiheutuvia kustannuksia, paitsi jos voidaan osoittaa, että ne ovat hankkeen toteuttamisen kannalta välttämättömiä,

▼B

- kustannukset liittyvät todellisiin bruttopalkkoihin, sosiaaliturvamaksut ja muut palkkaukseen liittyvät kustannukset mukaan lukien;
  - b) henkilöstön ja muiden hankkeeseen osallistuvien henkilöiden matka- ja oleskelukustannukset edellyttäen, että ne eivät ylitä edunsaajan sääntöjensä ja määräystensä mukaisesti tavallisesti maksamia kustannuksia eivätkä komission matkan ajankohtana julkaisemia määriä, jos korvaus suoritetaan kertakorvauksena, yksikkökustannusten perusteella tai kiinteämääräisenä;
  - c) nimenomaan hanketta varten hankittujen laitteiden (uusien tai käytettyjen) ja tarvikkeiden osto- tai vuokratulot edellyttäen, että ne vastaavat markkinahintoja;
  - d) nimenomaan hanketta varten ostettujen kulutushyödykkeiden kustannukset;
  - e) edunsaajien osana hanketta tekemistä sopimuksista aiheutuvat kustannukset;
  - f) tässä asetuksessa ja hankkeessa asetetuista vaatimuksista suoraan aiheutuvat kustannukset (esimerkiksi tiedotus, näkyvyyttä lisäävät toimet, arvioinnit, ulkoiset tarkastukset ja käännökset), mukaan lukien rahoituspalvelujen kustannukset (esimerkiksi tilisiirroista ja pankkitakauksista aiheutuvat kustannukset).
6. Edellä olevan 4 artiklan nojalla voidaan vahvistaa ylimääräisiä koko ohjelmaa koskevia tukikelpoisuussääntöjä.

*49 artikla***Ei-tukikelpoiset kustannukset**

1. Seuraavat hankkeen täytäntöönpanoon liittyvät kustannukset eivät ole tukikelpoisia:
- a) velat ja velanhoitomaksut (korko);
  - b) varaukset tappioiden tai velkojen varalta;
  - c) edunsaajan ilmoittamat ja unionin talousarviosta jo katetut kustannukset;
  - d) maan tai rakennusten osto hintaan, joka on enemmän kuin 10 prosenttia asianomaisen hankkeen tukikelpoisista kustannuksista;
  - e) kurssitappiot;
  - f) tullit, verot ja muut maksut, myös arvonlisävero, paitsi jos niitä ei kansallisen verolainsäädännön mukaan palauteta, jollei rajatylittävän yhteistyön kumppanimaiden kanssa neuvotelluista määräyksistä muuta johdu;
  - g) lainat kolmansille osapuolille;
  - h) sakot, muut taloudelliset seuraamukset ja oikeudenkäyntikulut;
  - i) luontoissuoritukset 14 artiklan 1 kohdassa määritellyn mukaisesti.

▼B

2. Muita kustannuslajeja voidaan 4 artiklan nojalla määritellä tietyn ohjelman osalta tukeen kelpaamattomiksi.

*50 artikla***Kertakorvaukset, yksikkökustannukset ja kiinteämääräinen rahoitus**

1. Rahoituksen kokonaismäärä kertakorvausten, yksikkökustannusten ja kiinteämääräisen rahoituksen perusteella voi olla enintään 60 000 euroa edunsaajaa ja hanketta kohti, ellei ohjelmassa 4 artiklan nojalla toisin määrätä, jolloin enimmäismäärä on 100 000 euroa.

2. Kertakorvausten, yksikkökustannusten ja kiinteämääräisen rahoituksen käytön tukena on oltava vähintäänkin seuraavat:

a) tällaisten rahoitusmuotojen soveltuvuusperustelut ottaen huomioon hankkeen luonne, sääntöjenvastaisuuksien ja petosten riski ja valvonnan aiheutuvat kustannukset;

b) kertakorvauksilla, yksikkökustannuksilla tai kiinteämääräisellä rahoituksella katettujen kustannusten tai kustannuslajien yksilöinti niin, että huomioon ei oteta 49 artiklassa tarkoitettuja tukeen kelpaamattomia kustannuksia;

c) kuvaus kertakorvausten, yksikkökustannusten tai kiinteämääräisen rahoituksen määrittämisestä sekä edellytyksistä, joilla voidaan kohtuudella varmistaa voitontavoittelukiellon ja osarahoitusperiaatteiden noudattaminen ja päällekkäisen rahoituksen välttäminen. Nämä menetelmät perustuvat

i) tilastotietoihin tai samankaltaisiin objektiivisiin keinoihin; tai

ii) edunsaajakohtaiseen lähestymistapaan, joka perustuu sertifioituihin tai tarkastettavissa oleviin edunsaajaa koskeviin aiempiin tietoihin tai edunsaajan tavanomaisiin kustannuslaskentakäytäntöihin.

3. Sen jälkeen kun hallintoviranomainen on arvioinut ja hyväksynyt määrät, niitä ei riitauteta jälkitarkastuksissa.

*51 artikla***Välilliset kustannukset**

1. Välilliset kustannukset voidaan laskea kiinteämääräisinä niin, että niiden osuus välittömistä tukikelpoisista kustannuksista on enintään 7 prosenttia, pois lukien infrastruktuurin toimittamisesta aiheutuvat kustannukset ja edellyttäen, että käytetty laskumenetelmä on oikeudenmukainen, tasapuolinen ja todennettavissa.

2. Hankkeen välillisinä kustannuksina pidetään tukikelpoisia kustannuksia, joita ei voida yksilöidä hankkeen täytäntöönpanoon suoraan liittyvinä kustannuksina ja joita ei voi kirjata suoraan sen kuluksi 48 artiklassa määriteltyjen tukikelpoisuusehtojen mukaisesti. Niihin ei saa sisältyä 49 artiklassa tarkoitettuja ei-tukikelpoisia kustannuksia eikä kustannuksia, jotka on jo ilmoitettu hankkeen toisessa kustannuserässä tai toisessa budjettikohdassa.

▼B

4 LUKU

1 jaks o

Hankinnat

52 artikla

Sovellettavat säännöt

1. Jos hankkeen täytäntöönpano edellyttää, että edunsaaja hankkii tavaroita, työsuorituksia tai palveluja, hankintaan sovelletaan seuraavia sääntöjä:

- a) jos edunsaaja on hankintamenettelyihin sovellettavassa unionin lainsäädännössä tarkoitettu hankintaviranomainen tai hankintayksikkö, se voi soveltaa kansallisia lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä, jotka on annettu unionin lainsäädännön tai 2 kohdan sääntöjen yhteydessä;
- b) jos edunsaaja on kansainvälinen järjestö, se voi soveltaa omia hankintasääntöjään, jos ne tarjoavat kansainvälisesti hyväksytyjä standardeja vastaavat takeet;
- c) jos edunsaaja on rajatylittävän yhteistyön kumppanimaan viranomainen, jonka osarahitusosuus siirretään hallintoviranomaiselle, se voi soveltaa kansallisia lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä edellyttäen, että rahoitussopimus sen sallii ja 2 kohdan a alakohdassa esitettyjä yleisiä periaatteita noudatetaan.

2. Kaikissa muissa tapauksissa on noudatettava seuraavia velvollisuuksia:

- a) sopimus tehdään taloudellisesta edullisimmasta tarjouksesta tai tapauksen mukaan halvimmasta tarjouksesta niin, että vältetään eturistiriitojen syntyminen;
- b) arvoltaan yli 60 000 euron sopimukseen sovelletaan myös seuraavia sääntöjä:
  - i) perustetaan arviointikomitea arvioimaan hakemuksia ja/tai tarjouksia edunsaajan tarjouskilpailuasiakirjoissa ennakoon julkaisemien poissulkemis-, valinta- ja sopimuksetekokriteereiden pohjalta. Komiteassa on oltava pariton määrä jäseniä, joilla on oltava tarvittavat tekniset ja hallinnolliset valmiudet antaa asiantunteva lausunto tarjouksista/hakemuksista;
  - ii) on varmistettava riittävä läpinäkyvyys, tasapuolinen kilpailu ja asianmukainen ennakotiedotus;
  - iii) on varmistettava tasa-arvoinen kohtelu, suhteellisuus ja syrjimättömyys;
  - iv) tarjouskilpailuasiakirjat on laadittava parhaita kansainvälisiä käytäntöjä noudattaen;

▼ B

- v) hakemusten tai tarjousten tekemiselle asetettujen määräaikojen on oltava tarpeeksi pitkiä, jotta asiasta kiinnostuneilla on riittävästi aikaa tarjoustensa laatimiseen;
  - vi) ehdokkaat tai tarjousten tekijät suljetaan hankintamenettelyn ulkopuolelle, jos ne ovat jossakin asetuksen (EU, Euratom) N:o 966/2012 106 artiklan 1 kohdassa kuvatuista tilanteista. Ehdokkaiden tai tarjousten tekijöiden on todistettava, ettei yksikään kyseistä tilanteista koske niitä. Sopimusta ei saa myöskään tehdä sellaisen ehdokkaan tai tarjouksen tekijän kanssa, joka hankintamenettelyn aikana joutuu johonkin asetuksen (EU, Euratom) N:o 966/2012 107 artiklassa kuvatuista tilanteista;
  - vii) 53–56 artiklassa vahvistettuja hankintamenettelyjä on noudatettava.
3. Kaikissa tapauksissa sovelletaan asetuksen (EU) N:o 236/2014 8 ja 9 artiklassa vahvistettuja kansalaisuutta ja alkuperää koskevia sääntöjä.

*53 artikla***Palvelusopimuksia koskevat hankintamenettelyt**

1. Arvoltaan vähintään 300 000 euron palvelusopimukset tehdään kansainvälisellä rajoitetulla tarjouskilpailumenettelyllä sen jälkeen, kun asiasta on julkaistu ilmoitus. Ilmoitus julkaistaan kaikissa soveltuviissa medioissa ohjelma-alueen ulkopuolella, ja siinä vahvistetaan niiden ehdokkaiden määrä (4-8), joilta pyydetään tarjouta; näin varmistetaan aito kilpailu.
2. Arvoltaan yli 60 000 mutta alle 300 000 euron suuruiset palvelusopimukset tehdään kilpailuun perustuvalla neuvottelumenettelyllä, josta ei ilmoiteta. Edunsaajan on kuultava vähintään kolmea valitsemaansa palvelun tarjoajaa ja neuvoteltava niistä vähintään yhden kanssa sopimuksen ehdoista.

*54 artikla***Tavarantoimitussopimuksia koskevat hankintamenettelyt**

1. Arvoltaan vähintään 300 000 euron tavarantoimitussopimukset tehdään kansainvälisellä avoimella tarjouskilpailumenettelyllä sen jälkeen, kun asiasta on julkaistu ilmoitus kaikissa soveltuviissa medioissa ohjelma-alueen ulkopuolella.
2. Tavarantoimitussopimukset, joiden arvo on vähintään 100 000 mutta alle 300 000 euroa, tehdään avoimella, ohjelma-alueella julkaistavaan tarjouspyyntöön perustuvalla menettelyllä. Kaikille tukikelpoisille tarjouksen tekijöille on annettava samat mahdollisuudet kuin paikallisille yrityksille.
3. Arvoltaan yli 60 000 mutta alle 100 000 euron suuruiset tavarantoimitussopimukset tehdään kilpailuun perustuvalla neuvottelumenettelyllä, josta ei ilmoiteta. Edunsaajan on kuultava vähintään kolmea valitsemaansa tavarantoimittajaa ja neuvoteltava niistä vähintään yhden kanssa sopimuksen ehdoista.

55 artikla

Urakkasopimuksia koskevat hankintamenettelyt

1. Arvoltaan vähintään 5 000 000 euron suuriset urakkasopimukset tehdään kansainvälisellä avoimella tarjouskilpailumenettelyllä tai tiettyjen työsuoritusten erityispiirteiden takia rajoitetulla tarjouskilpailumenettelyllä sen jälkeen, kun asiasta on julkaistu ilmoitus kaikissa soveltuviissa medioissa ohjelma-alueen ulkopuolella.
2. Urakkasopimukset, joiden arvo on vähintään 300 000 mutta alle 5 000 000 euroa, tehdään avoimella, ohjelma-alueella julkaistavaan tarjouspyyntöön perustuvalla menettelyllä. Kaikille tukikelpoisille tarjouksen tekijöille on annettava samat mahdollisuudet kuin paikallisille yrityksille.
3. Arvoltaan yli 60 000 mutta alle 300 000 euron suuriset urakkasopimukset tehdään kilpailuun perustuvalla neuvottelumenettelyllä, josta ei ilmoiteta. Edunsaajan on kuultava vähintään kolmea valitsemaansa urakoitsijaa ja neuvoteltava niistä vähintään yhden kanssa sopimuksen ehdoista.

56 artikla

Neuvottelumenettelyn käyttö

Edunsaaja voi päättää käyttää delegoidun asetuksen (EU) N:o 1268/2012 266, 268 ja 270 artiklassa tarkoitetuissa tapauksissa neuvottelumenettelyä yhden ainoan tarjouksen perusteella.

2 j a k s o

Rahoitustuki kolmansille osapuolille

57 artikla

Rahoitustuki kolmansille osapuolille

1. Jos hanke edellyttää rahoitustuen myöntämistä kolmansille osapuolille, sitä voidaan antaa edellyttäen, että
  - a) kukin kolmas osapuoli tarjoaa riittävät takeet määrien takaisin perinnästä;
  - b) noudatetaan suhteellisuuden, läpinäkyvyyden, moitteettoman varainhoidon, tasa-arvoisen kohtelun ja syrjimättömyyden periaatteita;
  - c) estetään eturistiriitojen syntyminen;
  - d) se ei ole kumulatiivista, sitä ei myönnetä takautuvasti, se sisältää periaatteessa osarahoitusta ja sen tarkoituksena tai tuloksena ei saa olla voiton tuottaminen kullekin kolmannelle osapuolelle;
  - e) sen myöntämisehdot on määritelty sopimuksessa tarkkaan edunsaajan harkintavallan käytön estämiseksi. Sopimuksessa on erityisesti määriteltävä tukikelpoisten henkilöiden ryhmät ja sopimuksetekokriteerit (myös kriteerit tarkan määrän määrittämiseksi) ja vahvistettava luettelo erityyppisistä toimista, joille voidaan myöntää tällaista rahoitustukea;

▼B

f) rahoitustuen enimmäismäärä on 60 000 euroa kolmatta osapuolta kohti, paitsi jos rahoitustuki on hankkeen päätavoite.

2. Asiassa sovelletaan asetuksen (EU) N:o 236/2014 8 ja 9 artiklassa vahvistettuja kansalaisuutta ja alkuperää koskevia sääntöjä. Jos edelleen myönnetty avustus on suurempi kuin 60 000 euroa, 52 artiklan 2 kohdan b alakohdan vi alakohdassa vahvistettuja osallistumissääntöjä sovelletaan soveltuvin osin.

VIII OSASTO

MAKSUT, TILIEN ESITTÄMINEN JA HYVÄKSYMINEN, RAHOITUSOIKKAISUT JA TAKAISINPERINTÄ*1 LUKU****Maksut****58 artikla***Vuotuiset sitoumukset**

1. Yhteistyössä tapahtuvassa hallinnoinnissa komissio tekee alustavat sitoumukset sen jälkeen, kun se on hyväksynyt ohjelman 5 artiklan mukaisesti.

2. Välillisesti hallinnoitaessa komissio tekee alustavat sitoumukset ohjelman hyväksymisen ja sen jälkeen kun sopimus, jolla talousarvion toteutustehtäviä delegoidaan 81 artiklassa tarkoitetulle kansainväliselle järjestölle tai 82 artiklassa tarkoitetulle rajatylittävän yhteistyön kumppanimaalle, on tullut voimaan.

3. Tämän jälkeen komissio tekee vastaavan sitoumuksen viimeistään kunkin varainhoitovuoden 1 päivänä toukokuuta. Vuotuisten sitoumusten määrä määritetään rahoitussuunnitelman mukaisesti ottaen huomioon ohjelman edistyminen ja varojen saatavuus. Komissio ilmoittaa vuotuisen sitoumuksen tekemisestä hallintoviranomaiselle.

*59 artikla***Maksuja koskevat yhteiset säännöt**

1. Maksut hallintoviranomaisille voidaan suorittaa ennakkomaksuna tai loppumaksuna.

2. Ohjelmaa varten on avattava euromääräinen pankkitili. Jos komission suorittamat maksut kanavoidaan toisen pankkitilin kuin ohjelman pankkitilin kautta, kyseiset määrät ja mahdollisesti kertyneet korot siirretään ohjelman pankkitilille viipymättä ja täysimääräisinä.

3. Kyseisistä määristä ja mahdollisesti kertyneistä koroista ei saa vähentää tai pidättää mitään määriä eikä periä erityismaksuja tai muita vaikutukseltaan vastaavia maksuja.

60 artikla

Ennakkomaksun laskemista koskevat yhteiset säännöt

1. Hallintoviranomainen voi kunakin varainhoitovuotena sen jälkeen, kun sille on ilmoitettu vuotuisesta sitoumuksesta, pyytää ennakkomaksuna määrää, joka on enintään 80 prosenttia unionin kyseisen varainhoitovuoden rahoitusosuudesta. Toisesta varainhoitovuodesta alkaen ennakkomaksupyynnöihin on liitettävä alustava talousarvio, jossa esitetään yksityiskohtaisesti hallintoviranomaisen sitoumukset ja maksut 68 artiklassa tarkoitettua viimeisintä tarkastuslausumaa seuraavien kahden tilivuoden osalta. Komissio tarkistaa alustavan talousarvion, arvioi ohjelman todelliset rahoitustarpeet ja todentaa varojen saatavuuden, minkä jälkeen se suorittaa pyydetyn ennakkomaksun kokonaan tai osittain viimeistään 60 päivän kuluttua päivästä, jona maksupyyntö on kirjattu komissiossa.

2. Hallintoviranomainen voi varainhoitovuoden aikana pyytää jo sirottujen varojen siirtämistä ylimääräisenä ennakkomaksuna joko kokonaan tai osittain. Pyyntönsä tueksi hallintoviranomainen antaa väliaiheen rahoituskertomuksen, josta käy ilmi, että varainhoitovuoden loppuun mennessä todella aiheutuneet tai todennäköisesti aiheutuvat menot ovat suuremmat kuin jo maksetun ennakkomaksun määrä. Tällaiset myöhemmät siirrot katsotaan ylimääräiseksi ennakkomaksuksi, mikäli niitä ei tueta 68 artiklassa tarkoitettussa tarkastuslausumassa.

3. Kunakin ohjelman täytäntöönpanon varainhoitovuotena komissio tarkastaa ja hyväksyy edelliset ennakkomaksut todella aiheutuneiden tukikelpoisten menojen, joita tuetaan 68 artiklassa tarkoitettussa tarkastuslausumassa, perusteella sen jälkeen, kun tilit on hyväksytty 69 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Tämän tarkastus- ja hyväksymismenettelyn tulosten perusteella komissio voi tarvittaessa tehdä rahoitusoikaisuja.

61 artikla

Maksun määräajan kulumisen keskeyttäminen

1. Asetuksessa (EU, Euratom) N:o 966/2012 tarkoitettu valtuutettu tulojen ja menojen hyväksyjä voi keskeyttää maksupyyntöä vastaavan maksun määräajan kulumisen enintään kuudeksi kuukaudeksi missä tahansa seuraavista tilanteista:

- a) kansallisen tai unionin tarkastuselimen toimittamien tietojen mukaan on olemassa selvää näyttöä, joka viittaa huomattaviin puutteisiin hallinto- ja valvontajärjestelmän toiminnassa;
- b) valtuutetun tulojen ja menojen hyväksyjän on tehtävä lisätarkastuksia saatuaan tietoja, joiden perusteella hän epäilee, että menot ovat kytköksissä sääntöjenvastaisuuteen, jolla on vakavia taloudellisia seurauksia;
- c) jokin 77 artiklassa vaadituista asiakirjoista on jätetty toimittamatta;
- d) jokin 60 ja 64 artiklassa vaadituista asiakirjoista on jätetty toimittamatta.

▼B

Hallintoviranomainen voi hyväksyä kolmen kuukauden jatkoajan maksun määräajan kulumisen keskeytykseen.

2. Valtuutetun tulojen ja menojen hyväksyjän on rajattava keskeytys koskemaan sitä osaa maksupyynnön kattamista menoista, johon 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetut seikat vaikuttavat, paitsi jos kyseistä osaa ei ole mahdollista yksilöidä. Valtuutetun tulojen ja menojen hyväksyjän on ilmoitettava hallintoviranomaisen sijaintijäsenvaltiolle ja hallintoviranomaiselle välittömästi keskeyttämisen syyt ja pyydetävä niitä korjaamaan tilanne. Valtuutetun tulojen ja menojen hyväksyjän on päätettävä keskeytys heti, kun tarvittavat toimenpiteet on toteutettu. Jos tarvittavia toimenpiteitä ei ole toteutettu, keskeytystä voidaan jatkaa pidempään kuin kuusi kuukautta.

*62 artikla***Maksujen keskeyttäminen**

1. Komissio voi keskeyttää maksut kokonaan tai osittain missä tahansa seuraavista tilanteista:

- a) ohjelman hallinto- ja valvontajärjestelmien tehokkaassa toiminnassa on vakava puute, joka on vaarantanut unionin rahoitusosuuden ja jonka osalta ei ole toteutettu korjaavia toimenpiteitä;
- b) osallistujamaat rikkovat vakavalla tavalla 31 artiklan mukaisia velvoitteitaan;
- c) menot ovat kytköksissä sääntöjenvastaisuuteen, jota ei ole korjattu ja jolla on vakavia taloudellisia seurauksia;
- d) arviointi- ja seurantajärjestelmän laadussa ja luotettavuudessa on vakava puute;
- e) seurannasta, arvioinnista tai tarkastuksesta on saatu näyttöä, jonka mukaan ohjelma ei tuota tulosta 4 artiklassa annetuissa määräajoissa eikä 77 artiklassa esitetyn mukaisesti.

2. Komissio voi päättää keskeyttää ennakkomaksut kokonaan tai osittain sen jälkeen, kun se on antanut hallintoviranomaiselle mahdollisuuden esittää huomautuksia.

3. Komissio päättää kaikkia maksuja tai niiden osaa koskevan keskeytyksen, kun hallintoviranomainen on toteuttanut keskeytyksen päättämisen edellyttämät toimenpiteet.

*63 artikla***Maksut johtaville edunsaajille**

1. Maksut johtaville edunsaajille voidaan suorittaa yhdessä seuraavista muodoista:

- a) ennakkomaksu;
- b) välimaksu;
- c) loppumaksu.

▼B

2. Hallintoviranomaisen on varmistettava, että maksut johtaville edunsaajille suoritetaan mahdollisimman pian allekirjoitetun sopimuksen mukaisesti. Niistä ei saa vähentää tai pidättää mitään määriä, ellei allekirjoitetusta sopimuksesta muuta johdu, eikä periä erityismaksuja tai muita vaikutukseltaan vastaavia maksuja, jotka vähentäisivät näiden maksujen määrää.

▼M1*64 artikla***Loppumaksun suorittaminen**

1. Hallintoviranomaisen on toimitettava loppumaksupyyntö yhdessä 68 artiklassa ja 77 artiklan 5 kohdassa tarkoitettujen asiakirjojen kanssa.

2. Loppumaksu maksetaan viimeistään kolmen kuukauden kuluttua viimeisen tilivuoden tilien tarkastus- ja hyväksymispäivästä tai yhden kuukauden kuluttua lopullisen täytäntöönpanokertomuksen hyväksymispäivästä sen mukaan, kumpi päivämäärä on myöhempi.

3. Ohjelman loppumaksujen maksaminen viimeisenä tilivuonna voi kunkin temaattisen tavoitteen osalta olla enintään 10 prosenttia suurempi kuin ohjelman hyväksymisestä annetussa komission täytäntöönpanopäätöksessä siihen osoitettu unionin rahoitusosuus.

Loppumaksuina maksettu unionin rahoitusosuus viimeisenä tilivuonna ei saa ylittää kuhunkin ohjelmaan osoitettua unionin kokonaisrahoitusosuutta, joka vahvistetaan ohjelman hyväksymisestä annetussa komission täytäntöönpanopäätöksessä.

▼B*65 artikla***Vapauttamista koskevat poikkeukset**

1. Vapauttamisen kohteena olevasta määrästä on vähennettävä määrät, joita hallintoviranomainen ei ole voinut ilmoittaa komissiolle seuraavista syistä:

- a) hankkeet on keskeytetty sellaisen oikeudellisen menettelyn tai hallinnollisen muutoksenhaun vuoksi, jolla on lykkäävä vaikutus;
- b) ylivoimainen este, joka vaikeuttaa vakavalla tavalla koko ohjelman tai sen osan täytäntöönpanoa;
- c) 61 ja 62 artiklan soveltaminen.

2. Edellä 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettuun ylivoimaiseen esteeseen vetoavan hallintoviranomaisen on osoitettava, mitä välittömiä seurauksia ylivoimaisella esteellä on koko ohjelman tai sen osan täytäntöönpanolle. Edellä olevien 1 kohdan a ja b alakohdan soveltamiseksi vähennystä voidaan pyytää kerran, jos keskeytys tai ylivoimainen este on kestänyt enintään yhden vuoden, tai niin monta kertaa kuin ylivoimaisen esteen kesto tai niiden vuosien määrä edellyttää, jotka ovat kuluneet hankkeen täytäntöönpanon keskeyttäneen oikeudellisen tai hallinnollisen päätöksen ja lopullisen oikeudellisen tai hallinnollisen päätöksen välillä.

3. Hallintoviranomaisen on lähetettävä komissiolle viimeistään 15 päivänä helmikuuta tiedot 1 kohdassa tarkoitetuista poikkeuksista sen määrän osalta, joka on ilmoitettava viimeistään edellisen varainhoitovuoden 31 päivänä joulukuuta.

▼B*66 artikla***Vapautusmenettely**

1. Komissio ilmoittaa hallintoviranomaiselle hyvissä ajoin asetuksen (EU) N:o 236/2014 6 artiklaan perustuvan vapauttamisen riskistä.
2. Komissio ilmoittaa 15 päivästä helmikuuta alkaen saamiensa tietojen perusteella hallintoviranomaiselle määrän, joka kyseisten tietojen perusteella vapautetaan.
3. Hallintoviranomaisella on kaksi kuukautta aikaa hyväksyä vapautettava määrä tai esittää huomautuksia.
4. Hallintoviranomaisen on toimitettava komissiolle viimeistään 30 päivänä kesäkuuta tarkistettu rahoitussuunnitelma, josta käy ilmi pienentyn tuen vaikutus ohjelman temaattisiin tavoitteisiin tai tekniseen apuun kyseisenä varainhoitovuotena. Jos suunnitelmaa ei toimiteta, komissio tarkistaa rahoitussuunnitelmaa pienentämällä unionin rahoitusosuutta kyseisen varainhoitovuoden osalta. Vähennys vaikuttaa temaattisiin tavoitteisiin ja tekniseen apuun samassa suhteessa.
5. Komissio muuttaa ohjelman hyväksymispäätöstä.

*67 artikla***Euron käyttö**

1. Hallintoviranomainen ja edunsaaja muuntavat muut kuin euromääräiset menot euroiksi käyttämällä komission kuukausittaista kirjanpito-kurssia kuukaudelta, jona meno
  - a) aiheutui;
  - b) esitettiin tarkastettavaksi 32 artiklan 1 kohdan mukaisesti; tai
  - c) ilmoitettiin johtavalle edunsaajalle.
2. Valittu menetelmä vahvistetaan ohjelmassa, ja sitä sovelletaan koko ohjelman keston ajan. Tekniseen apuun ja hankkeisiin voidaan soveltaa muita menetelmiä.

*2 LUKU****Tilien esittäminen ja hyväksyminen****68 artikla***Tilien esittäminen**

1. Hallintoviranomainen vastaa ohjelman kirjanpidosta. Kirjanpidon on oltava riippumatonta ja erillistä, ja siihen viedään ainoastaan ohjelmaan liittyvä rahaliikenne. Kirjanpidon on mahdollistettava ohjelman analyttinen seuranta ensisijaisten painopisteiden ja teknisen avun osalta.

▼B

2. Hallintoviranomaisen on vuosikertomuksessaan toimitettava komissiolle viimeistään 15 päivänä helmikuuta seuraavat rahoitustiedot:

- a) edellisen tilivuoden kirjanpito;
- b) hallintoviranomaisen edustajan allekirjoittama johdon vahvistuslausuma, jossa vahvistetaan, että
  - i) tiedot on esitetty asianmukaisesti ja ne ovat täydellisiä ja paikansapitäviä;
  - ii) menot on käytetty aiottuun tarkoitukseensa;
  - iii) käytössä olevat valvontajärjestelmät antavat riittävät takeet siitä, että tilien perustana olevat toimet ovat laillisia;
- c) vuotuinen yhteenveto hallintoviranomaisen suorittamista valvontatoimista, mukaan lukien analyysi järjestelmissä havaittujen virheiden ja puutteiden luonteesta ja laajuudesta sekä niiden korjaamiseksi toteutetut tai suunnitellut toimet;
- d) tilinpäätöstä koskeva tarkastuslausuma;
- e) tarkastusviranomaisen laatima vuotuinen tarkastuskertomus, joka sisältää yhteenvedon suoritetuista tarkastuksista, analyysin järjestelmän ja hankkeiden tasolla havaittujen virheiden ja puutteiden luonteesta ja laajuudesta sekä toteutetut tai suunnitellut korjaavat toimet;
- f) arvio edellisvuoden 1 päivän heinäkuuta ja 31 päivän joulukuuta välisenä aikana aiheutuneista menoista;
- g) luettelo hankkeista, jotka on päätetty tilivuoden aikana.

3. Kustakin ohjelmasta esitetään 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettu kirjanpito, johon on sisällyttävä kunkin ensisijaisen tavoitteen sekä teknisen avun osalta seuraavat:

- a) hallintoviranomaiselle aiheutuneet ja sen maksamat menot sekä sen ansaitsemat ja saamat tulot;
- b) määrät, joista on luovuttu tai jotka on peritty takaisin tilivuoden aikana, tilivuoden loppuun mennessä takaisin perittävät määrät sekä määrät, joita ei saada perityksi takaisin.

4. Edellä 2 kohdan d alakohdassa tarkoitettussa tarkastuslausumassa on otettava kantaa siihen, antaako kirjanpito totuudenmukaisen kuvan, ovatko ilmoitetut toimet laillisia ja sääntöjenmukaisia ja toimivatko käyttöön otetut valvontajärjestelmät moitteettomasti. Lausunnossa on myös ilmoitettava, antaako tarkastustyö aihetta epäillä 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettussa johdon vahvistuslausumassa esitettyjä väitteitä.

*69 artikla***Tilien hyväksyminen**

1. Komissio tarkastaa tilit ja ilmoittaa hallintoviranomaiselle viimeistään tilivuotta seuraavan vuoden 31 päivänä toukokuuta, pitääkö se tilejä täydellisinä, täsmällisinä ja totuudenmukaisina.

▼B

2. Komissio tarkastaa ja hyväksyy ennakkomaksut aiheutuneiden tukikelpoisten kustannusten perusteella, sellaisina kuin ne on todennettu 68 artiklan 2 kohdan d alakohdassa tarkastuslausumassa.

3. Tilien hyväksyminen ei estä 72 artiklan mukaisesti myöhemmin tehtäviä rahoitusoikaisuja.

*70 artikla***Kirjanpitojakso**

1. Hallintoviranomaisen ja edunsaajien on säilytettävä kaikki ohjelmaan tai hankkeeseen liittyvät asiakirjat viiden vuoden ajan ohjelman loppumaksun suorituspäivästä. Niiden on säilytettävä varsinkin kertomukset, tositteet, kirjanpito ja kirjanpitoasiakirjat sekä kaikki muut ohjelman ja hankkeiden rahoitukseen liittyvät asiakirjat (myös kaikki sopimustentekoon liittyvät asiakirjat).

2. Ohjelman tai hankkeen täytäntöönpanoon liittyviä tarkastuksia, muutoksenhakuja, riita-asioita tai korvausvaatimuksia koskevat asiakirjat on säilytettävä, kunnes kyseiset tarkastukset, muutoksenhaut, riita-asiat tai korvausvaatimukset on viety päätökseen, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 1 kohdan soveltamista.

*3 LUKU****Rahoitusoikaisut ja takaisinperintä****1 jakso***Rahoitusoikaisut***71 artikla***Hallintoviranomaisen tekemät rahoitusoikaisut**

1. Hallintoviranomainen on ensisijaisesti vastuussa sääntöjenvastaisuuksien ehkäisemisestä ja tutkimisesta, tarvittavien rahoitusoikaisujen tekemisestä ja takaisinperinnästä. Kun on kyse järjestelmästä johtuvasta sääntöjenvastaisuudesta, hallintoviranomaisen on laajennettava tutkimuksiaan niin, että ne kattavat kaikki toimet, joihin sääntöjenvastaisuuksia on mahdollisesti kohdistunut.

Hallintoviranomaisen on tehtävä tarvittavat rahoitusoikaisut, jotka liittyvät hankkeissa, teknisessä avussa tai ohjelmassa havaittuihin yksittäisiin tai järjestelmästä johtuviin sääntöjenvastaisuuksiin. Rahoitusoikaisut toteutetaan peruuttamalla kokonaan tai osittain unionin rahoitusosuus hankkeelle tai tekniselle avulle. Hallintoviranomaisen on otettava huomioon sääntöjenvastaisuuksien luonne, vakavuus ja niistä aiheutunut taloudellinen tappio ja tehtävä oikeasuhteinen oikaisu. Hallintoviranomaisen on sisällytettävä rahoitusoikaisut sen tilivuoden tilinpäätökseen, jona peruuttamisesta päätetään.

2. Jollei 3 kohdasta muuta johdu, 1 kohdan mukaisesti peruutettu unionin rahoitusosuus voidaan käyttää uudelleen asianomaisessa ohjelmassa.

▼B

3. Edellä olevan 1 kohdan mukaisesti peruutettua rahoitusosuutta ei saa käyttää uudelleen rahoitusoikaisun kohteena olevassa hankkeessa eikä, silloin kun rahoitusoikaisu on tehty järjestelmästä johtuvan sääntöjenvastaisuuden vuoksi, missään hankkeessa, johon järjestelmästä johtuva sääntöjenvastaisuus vaikuttaa.

*72 artikla***Komission tekemät rahoitusoikaisut**

1. Komissio tekee rahoitusoikaisut peruuttamalla ohjelmalle myönnetyn unionin rahoitusosuuden kokonaan tai osittain ja suorittamalla takaisinperinnän hallintoviranomaiselta, jotta unionin rahoituksen ulkopuolelle suljetaan menot, jotka rikkovat sovellettavaa lainsäädäntöä tai liittyvät ohjelman hallinto- ja valvontajärjestelmien puutteisiin, jotka komissio tai Euroopan tilintarkastustuomioistuin ovat havainneet.

2. Sovellettavan lainsäädännön rikkominen johtaa rahoitusoikaisuun vain komissiolle ilmoitettujen menojen osalta ja siinä tapauksessa, että jokin seuraavista edellytyksistä täyttyy:

- a) rikkominen on vaikuttanut hankkeen valintaan tai teknisen avun sopimuksen tekemiseen tai on olemassa perusteltu riski, että sillä on ollut tällainen vaikutus, jota ei rikkomuksen luonteen vuoksi ole kuitenkaan mahdollista todeta;
- b) rikkominen on vaikuttanut ohjelmassa ilmoitettujen menojen määrään tai on olemassa perusteltu riski, että sillä on ollut tällainen vaikutus, jota ei rikkomuksen luonteen vuoksi ole kuitenkaan mahdollista kvantifioida rahallisesti.

3. Komissio tekee rahoitusoikaisuja erityisesti silloin, kun se on tarvittavat tarkistukset suorittuaan tehnyt jonkin seuraavista päätelmistä:

- a) ohjelman hallinto- ja valvontajärjestelmissä on vakava puute, joka on vaarantanut jo maksetun unionin rahoitusosuuden;
- b) hallintoviranomainen ei ole täyttänyt 71 artiklan mukaisia velvoitteitaan ennen tämän kohdan mukaisen rahoitusoikaisumenettelyn aloittamista;
- c) vuosi- tai loppukertomuksessa ilmoitetut menot ovat sääntöjenvastaisia eikä hallintoviranomainen ole oikaissut niitä ennen tämän kohdan mukaisen rahoitusoikaisumenettelyn aloittamista.

Komissio tekee rahoitusoikaisunsa havaittujen yksittäisten sääntöjenvastaisuuksien perusteella ottaen huomioon sen, onko sääntöjenvastaisuus järjestelmästä johtuva. Jos sääntöjenvastaisten menojen tarkkaa määrää ei ole mahdollista laskea, komissio soveltaa kiinteämääristä tai ekstrapoloitua rahoitusoikaisua.

4. Päätäessään 3 kohdan mukaisen rahoitusoikaisun määrästä komissio noudattaa suhteellisuusperiaatetta ottamalla huomioon sääntöjenvastaisuuden luonteen ja vakavuuden sekä ohjelmassa havaittujen hallinto- ja valvontajärjestelmien puutteiden laajuuden ja taloudelliset vaikutukset.

▼B

5. Jos komissio perustaa kantansa muiden kuin omien tarkastajiensa kertomuksiin, se kuulee hallintoviranomaista ja tarkastajia ennen taloudellisia seuraamuksia koskevien päätelmiensä tekemistä.
6. Ohjelman päättäminen ei rajoita komission oikeutta suorittaa hallintoviranomaiseen kohdistuvia rahoitusoikaisuja myöhemmin.
7. Rahoitusoikaisun suuruuden määrittämisessä käytettävien kriteereiden ja kiinteämääräisen tai ekstrapoloidun rahoitusoikaisun soveltamisessa käytettävien kriteereiden on oltava asetuksen (EU) N:o 1303/2013 ⁽¹⁾ ja erityisesti sen 144 artiklan mukaisia sekä 19 päivänä joulukuuta 2013 annetun komission päätöksen ⁽²⁾ mukaisia.

*73 artikla***Menettely**

1. Ennen rahoitusoikaisua koskevan päätöksen tekemistä komissio ilmoittaa hallintoviranomaiselle tarkastuksensa alustavat päätelmät ja pyytää sitä esittämään huomautuksensa kahden kuukauden kuluessa.
2. Jos komissio ehdottaa ekstrapolaatioon perustuvaa tai kiinteämääräistä rahoitusoikaisua, hallintoviranomaiselle on annettava mahdollisuus osoittaa asianomaisia asiakirjoja tarkastelemalla, että sääntöjenvastaisuus ei tosiasiaassa ole niin laaja kuin komissio arvioi. Komission suostumuksella hallintoviranomainen voi rajoittaa kyseisen tarkastelun laajuuden sopivaan aineiston osaan tai otokseen. Tarkasteluun varattu aika saa asianmukaisesti perusteltuja tapauksia lukuun ottamatta olla enintään toiset kaksi kuukautta 1 kohdassa tarkoitetun kahden kuukauden määräjän jälkeen.
3. Komissio ottaa huomioon kaikki hallintoviranomaisen 1 ja 2 kohdassa asetetuissa määräajoissa toimittamat todisteet.
4. Jos hallintoviranomainen ei hyväksy komission alustavia päätelmiä, komissio kutsuu sen kuultavaksi, jotta voidaan varmistaa, että kaikki asiaankuuluvat tiedot ja huomautukset ovat käytettävissä rahoitusoikaisun soveltamista koskevien komission päätelmien tekemistä varten.

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1303/2013, annettu 17 päivänä joulukuuta 2013, Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä sekä Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yleisistä säännöksistä sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1083/2006 kumoamisesta (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 320).

⁽²⁾ Komission päätös, annettu 19 päivänä joulukuuta 2013, suuntaviivojen vahvistamisesta ja hyväksymisestä niiden rahoitusoikaisujen määrittämisen osalta, jotka komissio tekee julkisia hankintoja koskevien sääntöjen noudattamatta jättämisen vuoksi, yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa hallinnoituihin, unionin rahoittamiin menoihin (C(2013) 9527).

▼B

5. Hallintoviranomainen voi suostumuksen saatuaan käyttää asianomaisen ohjelman peruutetun rahoitusosuuden uudelleen 71 artiklan 2 kohdan mukaisesti, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 6 kohdan soveltamista.

6. Rahoitusoikaisujen soveltamista varten komissio tekee päätöksen kuuden kuukauden kuluessa kuulemisesta tai lisätietojen vastaanottamisesta, jos hallintoviranomainen suostuu kuulemisen johdosta toimittamaan tällaisia lisätietoja. Komissio ottaa huomioon kaikki menettelyn kuluessa toimitetut tiedot ja huomautukset. Jos kuulemista ei järjestetä, kuuden kuukauden määräaika alkaa kahden kuukauden kuluttua päivästä, jona komissio lähetti kutsun saapua kuultavaksi.

7. Jos komissio tai Euroopan tilintarkastustuomioistuin havaitsee sääntöjenvastaisuuksia, jotka ovat osoitus vakavasta puutteesta hallinto- ja valvontajärjestelmien tehokkaassa toiminnassa, niiden johdosta tehtävä rahoitusoikaisu pienentää unionin rahoitusosuutta.

Ensimmäistä alakohtaa ei sovelleta, kun kyseessä on sellainen vakava puute hallinto- ja valvontajärjestelmien tehokkaassa toiminnassa, joka ennen päivää, jona komissio tai Euroopan tilintarkastustuomioistuin havaitsi sen,

- a) oli tuotu esille komissiolle varainhoitoasetuksen 68 artiklan mukaisesti toimitetussa johdon vahvistuslausumassa, vuotuisessa tarkastuskertomuksessa tai tarkastuslausumassa taikka tarkastusviranomaisen komissiolle toimittamissa muissa tarkastuskertomuksissa ja aiheellisiin toimenpiteisiin oli ryhdytty; tai
- b) oli johtanut hallintoviranomaisen toteuttamiin aiheellisiin korjaaviin toimenpiteisiin.

Hallinto- ja valvontajärjestelmien tehokkaan toiminnan vakavien puutteiden arvioinnin on perustuttava asiaankuuluvien johdon vahvistuslausumien, vuotuisen tarkastuskertomusten ja tarkastuslausuntojen toimitamisen ajankohtana sovellettavaan lainsäädäntöön.

Päättyessään rahoitusoikaisusta komissio

- a) noudattaa suhteellisuusperiaatetta ottamalla huomioon hallinto- ja valvontajärjestelmän tehokkaan toiminnan vakavan puutteen luonteen ja vakavuuden sekä sen rahoitusvaikutukset unionin talousarvioon;
- b) jättää kiinteämääräisen tai ekstrapoloidun oikaisun soveltamiseksi huomiotta hallintoviranomaisen aiemmin havaitsemat sääntöjenvastaiset menot, joiden osalta tilitystä on mukautettu, ja menot, joiden laillisuuden ja sääntöjenmukaisuuden arviointi on meneillään;
- c) ottaa huomioon hallintoviranomaisen menoihin soveltamat kiinteämääräiset tai ekstrapoloidut oikaisut sellaisten muiden vakavien puutteiden osalta, jotka hallintoviranomainen on havainnut määrittäessään unionin talousarviolle koituvaa jäännösriskiä.

2 jakso

Takaisinperintä

74 artikla

Rahoitusvastuut ja takaisinperintä

1. Hallintoviranomainen vastaa aiheettomasti maksettujen määrien takaisinperinnästä.
2. Jos perintä liittyy hallintoviranomaiselle tästä asetuksesta ja asetuksesta (EU, Euratom) N:o 966/2012 johtuvien lakisääteisten velvollisuuksien rikkomiseen, hallintoviranomaisen on maksettava asianomaiset määrät takaisin komissiolle.
3. Jos perintä liittyy järjestelmästä johtuviin puutteisiin ohjelman hallinto- ja valvontajärjestelmissä, hallintoviranomaisen on maksettava asianomaiset määrät takaisin komissiolle ohjelmassa vahvistetun osallistujamaiden välisen vastuunjaon mukaisesti.
4. Jos perintä liittyy jäsenvaltioon sijoittautuneeseen edunsaajaan kohdistuvaan korvausvaatimukseen eikä hallintoviranomainen pysty perimään saatavaa, asianomaisen jäsenvaltion on maksettava saatava hallintoviranomaiselle ja perittävä se takaisin edunsaajalta.
5. Jos perintä liittyy rajatylittävän yhteistyön kumppanimaahan sijoittautuneeseen edunsaajaan kohdistuvaan korvausvaatimukseen eikä hallintoviranomainen pysty perimään saatavaa, rajatylittävän yhteistyön kumppanimaahan, jossa edunsaaja sijaitsee, vastuu määritetään 8 ja 9 artiklassa tarkoitetuissa rahoitussopimuksissa.

75 artikla

Takaisinmaksu hallintoviranomaiselle

1. Hallintoviranomainen perii aiheettomasti maksetut määrät takaisin johtavalta edunsaajalta viivästyskorkeineen. Asianomaisten edunsaajien on maksettava johtavalle edunsaajalle takaisin aiheettomasti maksetut määrät niiden välillä allekirjoitetun kumppanuussopimuksen mukaisesti. Jos johtava edunsaaja ei onnistu saamaan rahoja asianomaiselta edunsaajalta, hallintoviranomaisen on muodollisesti kehotettava viimeksi mainittua palauttamaan rahat johtavalle edunsaajalle. Jos edunsaaja ei palauta rahoja, hallintoviranomaisen on pyydettävä osallistujamaata, johon asianomainen edunsaaja on sijoittautunut, palauttamaan aiheettomasti maksetut määrät 74 artiklan 2–5 kohdan mukaisesti.
2. Hallintoviranomaisen on noudatettava asianmukaista huolellisuutta sen varmistamiseksi, että perintämääräykset pannaan täytäntöön osallistujamaiden tuella. Hallintoviranomaisen on erityisesti varmistettava, että saatava on selvä, rahassa määritelty ja eräänäntyvä. Jos hallintoviranomainen aikoo luopua vahvistetun saamisen perimisestä, sen on varmistettava, että luopuminen on asianmukaista sekä moitteettoman varainhoidon periaatteen ja suhteellisuusperiaatteen mukaista. Luopumispäätökselle tarvitaan yhteisen seurantakomitean ennakkohyväksyntä.

▼B

3. Hallintoviranomaisen on tiedotettava komissiolle kaikista saatavien takaisin perimiseksi toteutetuista toimenpiteistä. Komissio voi milloin tahansa ottaa perintätehtävän itselleen ja periä saatavat joko suoraan edunsaajalta tai asianomaiselta osallistujamaalta.

4. Osallistujamaalle tai komissiolle siirretyn aineiston on sisällettävä kaikki perinnässä tarvittavat asiakirjat sekä näyttö toimenpiteistä, joihin hallintoviranomainen on ryhtynyt saatavien takaisin perimiseksi.

5. Hallintoviranomaisen tekemiin sopimuksiin on sisällyttävä lauseke, joka antaa komissiolle tai osallistujamaalle, johon edunsaaja on sijoittautunut, mahdollisuuden periä hallintoviranomaisen saatavat, joita se ei ole itse onnistunut perimään.

*76 artikla***Takaisinmaksu komissiolle**

1. Takaisinmaksut komissiolle on suoritettava ennen perintämääräyksessä ilmoitettua päivämäärä. Eräpäivä on 45 vuorokautta velkomiskirjeen päivämäärästä.

2. Takaisinmaksun viivästyminen johtaa viivästyskorkoon, joka lasketaan eräpäivästä tosiasialiseen maksupäivään. Korkoprosentti on 3,5 prosenttiyksikköä korkeampi kuin Euroopan keskuspankin tärkeimpiin jälleenerahoitustoimiinsa soveltama korko sen kuukauden, johon eräpäivä ajoittuu, ensimmäisenä työpäivänä. Takaisin maksettavat määrät voidaan kuitata edunsaajalle tai osallistujamaalle syystä tai toisesta maksettavilla määrillä. Tämä ei vaikuta osapuolten oikeuteen sopia maksujen suorittamisesta erissä.

IX OSASTO

RAPORTOINTI, SEURANTA JA ARVIOINTI*77 artikla***Hallintoviranomaisen vuosikertomukset**

1. Hallintoviranomaisen on toimitettava yhteisen seurantakomitean hyväksymä vuosikertomus komissiolle viimeistään 15 päivänä helmikuuta. Vuosikertomus muodostuu teknisestä ja taloudellisesta osasta, jotka koskevat edellistä tilivuotta.

2. Teknisessä osassa on annettava kuvaus seuraavista:

- a) edistyminen ohjelman täytäntöönpanossa ja sen ensisijaisten painopisteiden saavuttamisessa;
- b) yksityiskohtainen luettelo allekirjoitetuista sopimuksista sekä luettelo hankkeista, jotka on valittu mutta joista ei ole vielä tehty sopimusta, myös varallaololuettelot;

c) toteutetut teknisen avun toimet;

▼B

- d) toteutetut toimenpiteet, joilla seurataan ja arvioidaan hankkeita, niiden tuloksia ja havaittujen ongelmien korjaamiseksi toteutettuja toimia;
  - e) toteutetut tiedotus- ja viestintätoimet.
3. Taloudellinen osa on laadittava 68 artiklan 2 kohdan mukaisesti.
4. Vuosikertomukseen on lisäksi sisällyttävä ennuste seuraavana tilivuotena toteutettavista toimista. Se käsittää seuraavat:
- a) päivitetty tarkastusstrategia;
  - b) työohjelma, rahoitussuunnitelma ja teknisen avun suunniteltu käyttö;
  - c) vuotuinen seuranta- ja arviointisuunnitelma 78 artiklan 2 kohdan mukaisesti;
  - d) vuotuinen tiedotus- ja viestintäsuunnitelma 79 artiklan 4 kohdan mukaisesti.
5. Hallintoviranomaisen on toimitettava yhteisen seurantakomitean hyväksymä loppukertomus komissiolle viimeistään ►**M1** 15 päivänä helmikuuta 2025 ◀. Loppukertomukseen on sisällyttävä soveltuvin osin 2 ja 3 kohdassa vaaditut tiedot viimeisimmältä tilivuodelta ja koko ohjelman keston ajalta.

▼M1

6. Komissio voi poikkeuksellisesti jatkaa 1 ja 5 kohdassa asetettuja määräaikoja 1 päivään maaliskuuta asianomaisen hallintoviranomaisen ilmoituksen perusteella.

▼B*78 artikla***Seuranta ja arviointi**

1. Ohjelman seurannan ja arvioinnin tavoitteena on parantaa suunnitelun ja täytäntöönpanon laatua sekä arvioida ja parantaa sen johdonmukaisuutta, tuloksellisuutta, tehokkuutta ja vaikutusta. Seurannan ja arviointien tulokset otetaan huomioon ohjelmasuunnittelussa ja täytäntöönpanossa.
2. Ohjelmaan on sisällyttävä sen koko keston kattava alustava seuranta- ja arviointisuunnitelma. Kussakin ohjelmassa on laadittava vuotuinen seuranta- ja arviointisuunnitelma, jonka hallintoviranomainen panee täytäntöön komission ohjeita ja arviointimenetelmiä noudattaen. Vuotuinen suunnitelma on toimitettava komissiolle viimeistään 15 päivänä helmikuuta.
3. Päivittäisen seurannan lisäksi hallintoviranomainen vastaa ohjelman ja hankkeiden tulosperusteisesta seurannasta.

▼B

4. Kaikkien seuranta- ja arviointikertomusten on oltava komission käytettävissä.

5. Komissio voi milloin hyvänsä käynnistää ohjelman tai sen osan arvioinnin tai seurannan. Niiden tulokset, jotka toimitetaan yhteiselle seurantakomitealle ja hallintoviranomaiselle, saattavat johtaa mukautusten tekemiseen ohjelmaan.

X OSASTO

NÄKYVYYS*79 artikla***Näkyvyys**

1. Vastuu sen varmistamisesta, että yleisölle annetaan asianmukaiset tiedot, on sekä hallintoviranomaisella että edunsaajilla.

2. Hallintoviranomaisen ja edunsaajien on varmistettava ohjelmille ja hankkeille myönnetyn unionin rahoitusosuuden riittävä näkyvyys, jotta voidaan lisätä unionin toimien tunnettuutta yleisön keskuudessa ja luoda unionin tuesta yhtenäinen kuva kaikissa osallistujamaissa.

3. Hallintoviranomaisen on varmistettava, että sen näkyvyysstrategiassa ja edunsaajien toteuttamissa näkyvyystoimenpiteissä noudatetaan komission ohjeita.

4. Ohjelmaan on sisällytettävä sen koko keston kattava viestintästrategia sekä ensimmäistä vuotta koskeva alustava tiedotus- ja viestintäsuunnitelma, mukaan lukien näkyvyystoimenpiteet. Kussakin ohjelmassa on laadittava vuotuinen tiedotus- ja viestintäsuunnitelma, jonka hallintoviranomainen panee täytäntöön. Suunnitelma on toimitettava komissiolle viimeistään 15 päivänä helmikuuta.

KOLMAS OSA

ERITYISSÄÄNNÖKSET

I OSASTO

VÄLILLINEN HALLINNOINTI KANSAINVÄLISTEN JÄRJESTÖJEN KANSSA*80 artikla***Kansainväliset järjestöt hallintoviranomaisena**

1. Osallistujamaat voivat ehdottaa ohjelman hallinnoijaksi kansainvälistä järjestöä.

2. Hallintoviranomaiseksi voidaan ehdottaa ainoastaan delegoidun asetuksen (EU) N:o 1268/2012 43 artiklassa tarkoitettuja kansainvälisiä järjestöjä.

3. Kansainvälisen järjestön on täytettävä asetuksen (EU) N:o 966/2012 60 artiklassa asetetut vaatimukset.

▼B

4. Ennen kuin komissio hyväksyy ohjelman, sillä on oltava näyttö siitä, että 3 kohdan vaatimukset täyttyvät.

*81 artikla***Kansainvälisen järjestön hallinnoimaan ohjelmaan sovellettavat säännöt**

1. Komissio ja kansainvälinen järjestö tekevät sopimuksen, jossa vahvistetaan ohjelmaan sovellettavat yksityiskohtaiset järjestelyt. Jos ohjelmasta rahoitetaan rahoitusvälinettä 42 artiklan mukaisesti, on noudatettava asetuksen (EU, Euratom) N:o 966/2012 140 artiklassa asetettuja edellytyksiä ja raportointivaatimuksia.

2. Kansainvälisen järjestön hallinnoimiin ohjelmiin sovelletaan toisen osan säännöksiä, ellei 1 kohdassa tarkoitetusta sopimuksesta muuta johdu.

II OSASTO

VÄLILLINEN HALLINNOINTI RAJATYLITTÄVÄN YHTEISTYÖN KUMPPANIMAAN KANSSA*82 artikla***Rajatyttävän yhteistyön kumppanimaat hallintoviranomaisena**

1. Osallistujamaat voivat ehdottaa ohjelman hallinnoijaksi rajatyttävän yhteistyön kumppanimaata.

2. Nimetylle rajatyttävän yhteistyön kumppanimaalle uskottujen tehtävien luonne vahvistetaan sopimuksessa, jonka komissio ja rajatyttävän yhteistyön kumppanimaa allekirjoittavat asetukseen (EU, Euratom) N:o 966/2012 ja delegoituun asetukseen (EU) N:o 1268/2012 sisältyvien välillistä hallinnointia koskevien säännösten mukaisesti.

3. Edellä 2 kohdassa tarkoitetussa sopimuksessa vahvistetaan ohjelmaan sovellettavat yksityiskohtaiset järjestelyt. Erityisesti siinä vahvistetaan, mitä toisen osan säännöksiä sovelletaan hallintoviranomaiselle uskottujen tehtävien luonne ja asianomaiset määrät huomioon ottaen.

NELJÄS OSA

LOPPUSÄÄNNÖKSET*83 artikla***Siirtymäsäännökset**

Komission asetusta (EY) N:o 951/2007 ⁽¹⁾ sovelletaan edelleen oikeudellisiin asiakirjoihin ja sitoumuksiin, jotka koskevat talousarvion täytäntöönpanoa ennen varainhoitovuotta 2014.

⁽¹⁾ Komission asetus (EY) N:o 951/2007, annettu 9 päivänä elokuuta 2007, eurooppalaista naapurisuuden ja kumppanuuden välinettä koskevista yleisistä määräyksistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1638/2006 puitteissa rahoitettavien rajat ylittävien yhteistyöohjelmien täytäntöönpanosäännöistä (EUVL L 210, 10.8.2007, s. 10).

▼B

84 artikla

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan kolmantena päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Sitä sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2014.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaiseen kaikissa jäsenvaltioissa.

*LIITE***Hallintoviranomaisen nimityskriteerit**

Nimitysmenettely perustuu seuraaviin sisäisen valvonnan osatekijöihin:

1. Sisäinen valvontaympäristö

- i) Organisaatorakenne, joka käsittää hallintoviranomaisen tehtävät ja tehtävien jaon kussakin toisen osan IV osaston 2 luvussa kuvatussa elimessä ja niiden välillä noudattaen tehtävien erottamista koskevaa periaatetta soveltuvin osin.
- ii) Jos tehtäviä siirretään välittäjäelimille: kehys niiden vastuiden ja velvollisuuksien määrittelyyn, sen todentaminen, että niillä on tarvittavat valmiudet hoitaa niille siirretyt tehtävät, ja raportointimenettelyt.
- iii) Raportointi- ja seurantamenettelyt sääntöjenvastaisuuksien ehkäisemiseen, havaitsemiseen ja korjaamiseen sekä menettelyt aiheettomasti maksettujen määrien takaisin perimiseen.
- iv) Suunnitelma vaaditut taidot omaavan henkilöstön osoittamiseen organisaation eri tasoille ja eri tehtäviin.

2. Riskienhallinta

Suhteellisuusperiaatteen huomioon ottaen järjestelmä sen varmistamiseksi, että tarkoituksenmukainen riskienhallintatoimi suoritetaan vähintään kerran vuodessa ja etenkin silloin, kun toimia muutetaan merkittävästi.

3. Hallinto- ja valvontatoimet

- i) Hankkeiden valintamenettelyt, joilla varmistetaan läpinäkyvyyttä, yhdenvertaista kohtelua, syrjimättömyyttä, objektiivisuutta ja rehellistä kilpailua koskevien periaatteiden noudattaminen. Näiden periaatteiden mukaisesti
  - a) hankkeet valitaan ja niistä tehdään sopimus arviointitaulukossa määriteltujen, etukäteen ilmoitettujen kriteerien pohjalta. Valintakriteerien avulla arvioidaan hakijan kykyä toteuttaa ehdotettu toimi tai työohjelma. Sopimuksentekokriteerejä käytetään arvioimaan hanke-ehdotuksen laatua suhteessa asetettuihin ensisijaisiin ja muihin tavoitteisiin;
  - b) avustuksista tiedotetaan etu- ja jälkikäteen;
  - c) hakijoille ilmoitetaan kirjallisesti arvioinnin tuloksista. Jos pyydettyä avustusta ei myönnetä, hallintoviranomaisen on ilmoitettava syyt hakemuksen hylkäämiselle ja ne valinta- ja sopimuksentekokriteerit, joita hakemus ei täytä;
  - d) on vältettävä kaikenlaisia eturistiriitoja;
  - e) kaikkiin hakijoihin sovelletaan samoja sääntöjä ja ehtoja.
- ii) Sopimusten hallinnointimenettelyt.
- iii) Tarkastusmenettelyt, myös hallinnolliset tarkastukset kustakin edunsaajien maksupyynnöstä ja paikalla tehtävät hanketarkastukset.
- iv) Maksujen käsittely- ja valtuutusmenettelyt.

▼ B

- v) Menettelyt sellaisen järjestelmän luomiseksi, jonka avulla jokaisesta hankkeesta kerätään, kirjataan ja tallennetaan tiedot sähköisesti, ja menettelyt, joilla varmistetaan, että IT-järjestelmät ovat kansainvälisesti hyväksytyjen turvallisuusnormien mukaisia.
- vi) Hallintoviranomaisen vahvistamat menettelyt, joilla varmistetaan, että edunsaajilla on joko erillinen kirjanpitojärjestelmä tai soveltuva kirjanpito-koodi kaikkia hankkeeseen liittyviä tapahtumia varten.
- vii) Menettelyt tehokkaiden ja oikeasuhteisten petostentorjuntatoimenpiteiden käyttöönotolle.
- viii) Menettelyt tilien laatimiseen ja sen varmistamiseen, että ne ovat totuudenmukaiset, täydelliset ja täsmälliset ja että menot ovat niihin sovellet-tävien sääntöjen mukaisia.
- ix) Menettelyt, joilla varmistetaan riittävä jäljitysketju ja arkistointijärjestel-mä.
- x) Menettelyt johdon vahvistuslausuman, suoritettua valvontaa ja havaittuja heikkouksia koskevan kertomuksen sekä lopputarkastusta ja –valvontaa koskevan vuotuisen yhteenvedon laatimiseen.
- xi) Jos tehtäviä siirretään välittäjäelimille: nimityskriteereihin pitäisi sisältyä arvio menettelyistä, joilla varmistetaan, että hallintoviranomainen toden-taa välittäjäelinten valmiudet hoitaa niille siirretyt tehtävät, ja seurataan, että kyseiset tehtävät hoidetaan asianmukaisesti.

4. Tiedotus ja viestintä

- i) Hallintoviranomainen hankkii tai tuottaa ja käyttää merkityksellisiä tietoja voidakseen tukea sisäisen valvonnan muiden osatekijöiden toimintaa.
- ii) Hallintoviranomainen jakaa sisäisesti tietoa muun muassa sisäisen valvonnan tavoitteista ja vastuista. Näitä tietoja tarvitaan sisäisen valvonnan muiden osatekijöiden toiminnan tukemisessa.
- iii) Hallintoviranomainen viestii ulkopuolisten osapuolten kanssa asioista, jotka vaikuttavat sisäisen valvonnan muiden osatekijöiden toimintaan.

5. Seuranta

Dokumentoidut menettelyt sekä suoritettut tarkastukset ja arvioinnit sen varmentamiseen, että sisäisen valvonnan eri osatekijät ovat olemassa ja toimivat.